

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 30 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Občni zbor Jugoslovanske Kmetске Zveze.

9. nov. je imela JKZ svoj redni, letni občni zbor. Prihitelo je v Ljubljano nad 200 delegatov organizacij JKZ, da povedo na občnem zboru želje slovenskega kmeta, razkrijejo njegove težave in da čujejo poročila svojih zastopnikov v političnih, gospodarskih in stanovskih organizacijah. Lepo število udeležencev je živ dokaz, da ima v naši organizaciji kmetška misel trdna in solidna tla in jih mora imeti, dokler se bo opirala na tako zavedne moči.

Zborovanje je otvoril predsednik JKZ posl. Brodar, od vseh delegatov burno pozdravljen. Njegovo izjerno in programatično poročilo se je glasilo:

Naloga Jugoslovanske kmetске zveze

je, da zbira kmetško ljudstvo v mogočno organizacijo, s katero bo mogla uspešno braniti svoje gospodarske, politične in kulturne dobrine. To svojo nalogo je Jugoslovanska kmetška zveza v preteklem poslovnem letu vestno in tudi uspešno vršila. Žalostno dejstvo je, da se kmetški stan najtežje sprijazni s trdno stanovsko organizacijo, dasi je v sedanjih razrvanih gospodarskih prilikah trdne organizacije najbolj potreben. Preko teh začetnih težav smo pri nas s svojo organizacijo že daleč uspeli. Jugosl. kmetška zveza s svojimi Okr. kmetškimi zvezami in Kmetškimi zvezami po posameznih občinah se je udomačila in globoko v ljudstvo ukoreninila. Zlasti se je načelstvo trudilo, da zanese smisel za organizacijo kmet. stanu v slednje vas. Vedno nam je bilo pred očmi: Če so mogli v Belgiji, Holandiji, Nemčiji, Avstriji ustvariti mogočne stanovske organizacije kmetškega ljudstva, tako da je skoraj sleherni kmet organiziran, kako ne bi bilo mogoče to tudi pri nas izvršiti. Preteklo poslovno leto smo napravili zopet velik korak naprej. Gotovo je pa to, da ne bomo imeli popolne in do skrajnosti izpeljane kmetске organizacije, ako se kmetje sami ne bodo organizatoričnega dela z vso ljubeznijo in velikim razumevanjem lotili. To delo zahteva veliko požrtvovalnosti, samozatajevanja in ljubezni. Kmetška gruda nas je rodila, z njo smo spojeni z vsem svojim življenjem. Kako ne bi posvetili vseh svojih moči naši zem-

lji in našim ljudem, da s skupnim delom, skupnim trudom in skupno voljo ustvarimo na naši zemlji našim ljudem vse one predpogoje, ki nam bodo omogočili udobno gospodarsko življenje, pa tudi ohranili naše kmetске običaje in v krščanskih načelih zasidrano pojmovanje vsega javnega življenja.

Te misli vodnice je imelo sedanje načelstvo JKZ predvsem pred očmi.

»Skrb« poljedelskega ministra za kmete.

Brez gmotnega blagostanja nimamo neodvisnega kmetškega stanu. Gospodarske razmere, kakor jih je ustvarila sedanja vlada, so pa take, da so naravnost naperjene proti kmetu. Ali naj vam pokažem naš državni proračun, zlasti proračun poljedelskega ministrstva? Ali najdete v njemu kaj več, kakor plače za cel štab uradnikov, ki opravljajo po večini birokratska dela? Kje dobite tukaj znatnejše vsote za melioracije, za pospeševanje živinoreje, za pospeševanje pašnikov, planin? Kmetijski proračun je cela puščava. Ali naj omenim sedanjo carinsko politiko? Ta je taka, da mora, če bo še količkaj časa pri tem ostalo, uničiti slovenskega kmeta. Kje so krediti za poučne tečaje, gospodinjске šole itd.?

Zadružništvo — najmočnejša opora kmetškega stanu.

Mi smo navezani predvsem na samopomoč. Čim bolj se bomo postavili na lastne noge, tem varnejši bomo posebno sedaj, ko vladna politika ne upošteva dejanskih kmetovih potreb, ampak uravnava vse svoje delo po strankarskih vidikih. V urade se je vgnezdila stankarska korupcija. Zato smo gledali na to, da zanesemo v vse naše kroge zadružno misel, da jo razširimo na vse panoge gospodarskega dejstvovanja in se s pomočjo zadružne misli gospodarsko okrepimo in osamosvojimo. Dasi je vlada povsod, kjer je le mogla, delala našemu zadružništvu razne neprilike — niti ene podpore nismo bili deležni, pač pa smo morali prestatati nebroj krivic, preganjanj in zatiranj — se je naše zadružništvo vendar dvignilo, konsolidiralo in okrepilo. Imamo bogate izkušnje na polju zadružništva za seboj. Današnj

občni zbor naj bo krepak poziv, da se čim več moči iz kmetških vrst poprime zadružno-kmetijskega dela. Prodre naj misel: Zadružništvo je najmočnejša opora kmetškega stanu. V teku let smo ustvarili zlasti s požrtvovalno podporo duhovnikov lepo razvijajoče se zadružništvo. Zavedamo se pa, da smo v zadružništvu še komaj na pol poti. Vse naše najboljše moči moramo pritegniti, da poprimemo za delo, se posvete zadružni misli in s tem tudi s krščanskim duhom oplode naše gospodarsko življenje. Kmetška zveza bo morala še bolj skrbeti, da se bo potom tečajev, sestankov predavanj in javnih shodov naše ljudstvo še bolj seznanilo z zadružno mislijo in zadružnim gospodarstvom. Nekoč so v celi vasi vladale lepe družinske razmere in navade, veljalo je načelo: eden za vse, in vsi za enega. Liberalizem, pa tudi vojška, je izkoreninil po mnogih vaseh to misel in s tem tudi izpodkopal zadružni misli tla. Prejšnje razmere moramo potom zadružništva zopet poklicati nazaj.

Politična osamosvojitve slovenskega ljudstva.

Kakor mora na gospodarskem polju ubirati naša organizacija pot, da se naše ljudstvo gospodarsko osamosvoji, postavi na lastne noge in si s tem zboljša svoj gospodarski položaj, ravno tako mora pa nositi zastavo v boju za politično osamosvojitve slovenskega ljudstva. Baš med takozvanimi zastopniki kmetškega stanu so se dobili ljudje, ki so izdali slovensko ime in ga pomagali oropati njegove politične samostojnosti. Slovenci smo se skozi stoletja borili za svoj jezik in lastno narodno samobitnost. Nikomur na ljubo ne bomo svojega življenja žrtvovali, najmanj pa na korist našim podretnim liberalcem in nič manj hlapčevskim in neznačajnim samostojnežem, ki so se proti svoji boljši vesti zapisali velesrbskemu centralizmu, da morajo s pomočjo centralne vlade sebe ohraniti in tlačiti naše ljudstvo. Jasno in odkrito smo dvignili svoj glas za pravice slovenskega ljudstva in slovenskega naroda. Slovenskega naroda nismo žrtvovali nemštvu, žrtvovali ga tudi ne bomo velesrbsstvu. Slovenski kmet je ohranil samobitnost slovenstva skozi stoletja, tudi sedaj bo ravno kmetško ljudstvo neupogljivo boritelj

na slovenstvo. Edino mi smo ostali od zaletka neomahljivi, trdni in neizprosni v boju za slovensko avtonomijo, slovensko samoupravo, za lastno slovensko vlado. Odklanjamo vse dobrohotne ali zlohotne nasvete, v tej stvari, pa naj prihajajo od katerekoli strani. Mi imamo svoj cilj in vemo, da je vse drugo le drobtinica, če ne dosežemo tega cilja. V dno duše smo pa tudi prepričani, da samozavestna volja naroda zmaga prej ali slej. Zato pa hodimo s povzdignjeno glavo proti cilju in s prezirom gledamo na one, ki so nam namestili poleno v hrbet, dasi bi bili najbolj upravičeni ravno ti, da ne motijo naših krogov.

Kulturni boj.

Zadnji čas so vstali novi preroki, ki oznanjajo novo vero. Kar smo si postavili v tridesetih letih, kar so naši najboljši možje ugotovili, kar je dobro v drugih državah, na čimer so osnovane pri nas in drugod mogočne organizacije, to oznanjajo pri nas za zmotno in kvarno. Mi vemo, da stojimo sredi kulturnega boja. Ali naj vam svetujem, kaj dela višji šolski svet v Ljubljani? Ali ne govori dovolj sklep, da se naj ukinejo privatne šole? Ali ne vidimo, kako s polno paro uvajajo povsod svobodomiselstvo? Praporu, pod katerim smo izvojevali že toliko častnih zmag, bomo ostali zvesti tudi naprej. Tem bolj bomo poudarjali temeljna načela naše organizacije, čim bolj se zaganjajo temne sile v nas in naša načela. Kmetjski stan je bil od nekdaj nosilec krščanske misli. Naša naloga je, da postane Kmetjska zveza močen vzvod, na katerem si bodo razbile svoje glave vročekrvne kulturnobojeve stranke in posamezniki.

Na delo za organizacijo!

Danes ste zbrani stebri naše organizacije na obnem zboru JKZ. Pogledali smo nazaj, pogledali bomo tudi naprej. Kmetjska zveza je razširjena po vseh župnijah, le redke izjeme so še, kjer niso pionirili kmetjske misli postavili naši organizaciji ogojišča. Tudi to bomo še nadomestili. Pozivljam vas pa, da ostanemo zvesti svojemu programu in svoji organizaciji. Ostanimo vnaprej še bolj zedinjeni med seboj. Preko odborov po župnijah, okrajnih kmetjskih zvez in osrednjega odbora sklenimo močno vorigo. Tako bo pluto močno življenje v naši organizaciji, v vednem stiku bomo med seboj, medsebojna vzajemnost bo rasla, kakor se spodobi v poštenih kmetjskih organizacijah. Da pa bo to mogoče ustvariti, bomo skrbeli, da bomo imeli v prihodnjem poslovnem letu po vseh okrajih stalne sestanke naših odborov in pionirjev kmetjske misli.

Veliko delo smc že izvršili. Dovoeno delo naj nam daje korajžo, da bomo korakali pogumno naprej v korist kmetjskega stanu in celotnega našega ljudstva.

Govor poslanca Brodarja so navzoči sprejeli z burnim odobravanjem na znanje.

Po govoru poslanca Brodarja je dal politično poročilo

načelnik SLS dr. Korošec,

ki so ga zborovalci posebno navdušeno podpravili. Vsebinsa govora je bila sledeča:

Po volitvah je bila Ljudska stranka s

svojimi 28 poslanci edina, ki je bila za avtonomijo. Danes pa je korupcija in nasilje, ki vlada pod sedanjo vlado našemu avtonomističnemu načelu pridobila že mnogo odkritih in skrivnih prijateljev. V radikalni stranki ima svojo avtonomistično strujo Stojan Protič, demokratska stranka ravno radi vprašanja avtonomije stoji pred razsulom, del socialistov je sedaj tudi za avtonomijo. Seveda razmere še niso popolnoma dozorele in zato moramo še čakati. Na Hrvatskem se Hrvatski blok tudi pomišlja če ne kaže iti v Belgrad, dokaz, da smo imeli vendarle mi prav, ki smo šli v parlament in tam otvorili boj za avtonomijo.

Opozicija torej ni bila nerodovitna. Pot v vlado nam je bila vedno odprta in nam je še vsak dan odprta. Za vstop v vlado se nam ni trebalo ponujati, ampak ravno nasprotno, ponudbe so prihajale z druge strani. Toda z vstopom v vlado bi morali prodati svojo avtonomijo ter ogoljufati ljudstvo za program, na katerega nas je volilo. Kdor zahteva od nas, da v sedanjih razmerah vstopimo v vlado, zahteva od nas izdajo programa. Sedaj ko se bliža polagoma avtonomija, bi bilo neodpustno, zajadrti v viadne vose in podpreti centralizem.

V zunanji politiki je naš cilj: ohraniti mir, nobene vojske! Gotovo ni veselo za nas, da moramo mi, ki smo še pred kratkim slavili zmago krščanskih narodov nad Turki na Kumanovem, mirno gledati, kako prihajajo Turki v Evropo zopet v našo bližino. Toda ker hočemo mir, moramo ugrizniti v kislno jabolko, ki sta nam je pripravili Anglija in Francija s svojo orientiško politiko.

Gotovo je za naše mirovno stališče dobro, ako smo sedaj stopili v stik z Grčijo in Bolgarijo. Mi bomo delali s temi sosedi in Rumunijo na to, da Turčija v Evropi ne sme držati stalne vojske. Bolgariji bomo pomagali, da dobi prost izhod na Egejsko morje. Od Bolgarije zahtevamo, da se odreče vsem zahtevam na Makedonijo, kar bi tudi za notranje razmere naše države bilo blagodejnega vpliva. Seveda ne bo dovolj, kajti v Makedoniji moramo popraviti svojo upravo, povdigniti šolstvo, podpirati gospodarski napredek, ako nočemo, da bo Makedonija še vedno ostala za nas vir neprestanih težav z Bolgarijo, Albanijo in Turčijo. Grčija bo morala sedaj izpolniti svoje tri pogodbe, ki jih je sklenila z bivšo Srbijo, a jih ni dosedaj smatrala za resne. Do balkanske zveza pa, ki bi imela kak napadalen cilj, ne pride, in tudi to štejejo v dobro sedanjemu ministru dr. Ni n č i č u.

Mi pa tudi ne smemo prezreti notranjega razvoja v evropskih državah. V Rusiji je komunizem na vladi. V Avstriji je socializem zelo močan in čaka, da sam prevzame vlado. Tudi na Nemškem se razvijajo razmere v smeri socializma. V Angliji moč delavske stranke četudi nevidno, močno narašča in ni izključeno, da bo pri teh ali prihodnjih volitvah odločilna stranka. Vse to bo vplivalo tudi na naše razmere. Za srodnejša kmeta sledi iz tega, da uredimo na svoji strani in iz lastne volje svoje razmere do kmetjskih delavcev in bajtarjev. Pred dogodki, ki prihajajo k nam neizogibno, ne smemo zapirati oči. Vsebolj postaja tudi jasno, da bo za prihodnjo ob-

liko družabnega reda združništvo dalo temelj. Za vse to je v naši stranki dovolj dobrega razpoloženja in že izvršenega predдела. Ne smemo se zaustaviti, ampak napredovati.

Pot za bodočnost je uravnana, držimo se trdno svojega programa, sklenimo trdno svoje vrste in pogumno ter samozavestno naprej! (Dalje prihodnjič.)

V zaščito kmeta.

Poslanci Brodar, Stanovnik, Nemančič in Kranjc so vložili na poljedelskega ministra sledeče vprašanje:

Zadnje čase je vlada vpeljala na vse kmetjske produkte tako visoko carino, posebno še na govedo in prašiče, da je vsak izvoz popolnoma onemogočen, kar povzroča hitro padanje cen osobito pri govedih in prašičih v taki meri, da se je bati za kmetjska posestva v kratkem času najhujših gospodarskih posledic, posebno še za slovenskega kmeta, ki je edini njegov dohodek iz živinoreje in prašičereje. V sled letošnje pičle pridelave krme je v Sloveniji vsak gospodar prisiljen odprodati skoro polovico svoje živine, vsled česar prihaja tako ogromna množina živine in prašičev na trg, da jo je več kot polovico odveč kar porabi domač konsum in radi tega kmetovalci niti za slepo ceno ne morejo prodati svoje živine in prašičev.

Ker kljub temu ne padajo cene masti in mesa primerno nizkim cenam govede in prašičev, je dokaz, da vzrok draginji leži drugod, nego v morebitnem premajhnem številu govede in prašičev, da je treba zastaviti borbo proti draginji na drugem mestu.

Opozoriti je treba tudi na dejstvo, da se boj proti draginji producentov, ki niso proizvodnja kmeta, ni pričel in da si vsled tega mera kmet nabavlja svoje potrebščine pod starimi visokimi cenami.

Omenjamo tudi, da se je tako nesmiselno visoka carina za vse kmetjske produkte vpeljala ravno ob času, ko poljedelci večino svojih pridelkov, tako tudi živino in prašiče, postavijo na trg in so jih nekako prisiljeni prodati.

Zato vprašamo g. ministra:

1. Ali je pripravljen zaščititi kmetijski stan, da bode zamogel svoje pridelke in živino prodati, in to po ceni, ki bode odgovarjala pridelovalnim stroškom.

2. Kakšne korake misli v tem oziru podvzeti?

Prosimo za pismeni odgovor.

• • •

Opomba. Poslanec Brodar je moral s svojim upitom opozoriti min. poljedel., da so z brezmejno visoko carino na prašiče — predvsem pršutarje in živino — ogroženi življenski pogoji slovenskega kmetijstva. Sedaj je slovenski kmet v največji krizi. Dve leti zaporedoma je bila velika suša. Zlasti letošnja suša je uničila skoraj vso krmo. Stanje živine bo padlo v Sloveniji skoraj za polovico. In ravno v tej dobi zapre vlada, v kateri sedi zastopnik takozvane »Kmetijske« stranke, mejo. Nemogoč je vsak izvoz. Posledica tega je, da so živina in prašiči izgubili vsako ceno. Kmet živine rediti ne more. Kaj mu je torej storiti!

Mi razumemo težki položaj ljubljanskega prebivalstva. Nihče pa ne more od kmetov zahtevati, da bi Ljubljančanom za par kronic pocenili mast na račun svojega žvljenskega obstoja, ki je z zaprtijo meje docela ogrožen. Čudno se nam zdi, da tega ne uvidi zastopnik ljubljanskega mesta poslanec dr. Gosar. Ali ne ve, da v Ljubljani draže mesarji, ne pa kmetje. Jugosl. kmetška zveza pa ne proti dr. Gosarjevemu upitu zavzela odločno stališče, potem pa zamera gori ali doli.

Propadajoča Amerika.

L. 1902. je zapisal protestantovski škof severoamerikanske države Zapadne Teksas v njujorškem listu Sun tele besede: »Pri nas v Ameriki so v splošnem razmere takšne, da mora po preteku par desetletij izbruhniti boj, kakršnega naša država še ni doživela. In ta boj se bo vršil v rodu, ki bo popolnoma brezveren.« In danes po preteku 20 let se njegove besede že ureničujejo. Zato nam je predsednik severoameriških državc Harding sam, ki je nedavno in priliki izvanrednega zasedanja Zvezine zbornice v Washingtonu predložil narodnim zastopnikom in celemu narodu jasno in natančno poročilo o resnem položaju, v katerem se nahaja severoameriška država. V tem poročilu pravi: »Do sedaj smo pomiljevalno čitali o raznih homatijah in nemirih med evropskimi narodi. Izražali smo se nad Meksiko. Obsojali vse narode, kjer so bili delavci in narodnostni nemiri. Čutili smo se namreč popolnoma varne na trdnih temeljih idealne demokracije, na katerih je sezidana naša država. Mislili smo, da, bili smo naravnost trdno prepričani, da je kaj takega naravnost nemogoče med nami. Naš razum, naša velika gospodarska modrost, smo mislili, je prevelika, da bi kdaj prišlo do kakih resnih nemirov. Naenkrat se je pa pokazalo, da tudi naša državna demokratska stavba ni tako trdna, da bi se je ne dalo omajati, da, začutili smo, da se pod nami nekaj trese, da se tresejo naši državni temelji.« In s Hardingom soglašajo drugi znameniti Amerikane, po bogastvu tretji v Ameriki, kapitalist prve vrste, a obenem tudi velik človekoljub Henry Ford. Tudi on se je izjavil pred par tedni: »Lakomnost gotove vrste ljudi je tako silna, da bo prisilila druge, da spremenijo razmere. Narodu grozi nevarnost civilne vojne in padlo bo nekaj glav, preden nastane mir v Ameriki.«

Torej je resnično, kar smo povdarili v zadnjem »Domoljubovem« članku, da je bu propada. Pribili smo pa tudi, da je v Amerika pri vsem svojem bogastvu na roveliki meri kriva tega propadanja ameriška brezverska šola. Prevzeli smo to resnico iz zgodovinskega razvoja ameriške šole. Danes pa pokličimo za pričo nekega Amerikanca samega. L. 1908. je namreč izdal ameriški pisatelj Rudolf L. Meyer v St. Louis, Mo neko knjigo z naslovom: The World, in which we live (Svet, v katerem živimo mi). V tej knjigi obravnava vsa vprašanja javnega ameriškega življenja in s tem seveda govori tudi o ameriški držav-

ni brezverski šoli. Njene znake in uspehe pa opisuje takole: »Noben duhovnik ne sme prestopiti praga državne šole z namenom, da bi poučeval krščanski nauk. Iz šol je odstranjen vsak verski znak; kvečjemu dobiš kak spomin na staro poganstvo. Ali pripada otrok tej ali oni veroizpovedi ali nobeni, zato se nihče ne briga. Tudi se nikdar ne zgodi, da bi bil odstravljen kak učitelj zaradi brezverstva; pač pa se večkrat dogaja, da ga uprav zaradi njegovega brezverstva nastavijo. Vsi od države plačani učitelji se vzgajajo v državnih vzgojevališčih. Tu jih napolnijo z brezverskimi nauki in vzgojnimi načeli, ki slonijo na modroslovju brezvernih modroslovcev in vzgojiteljev kot so: Locke, Kant, Berkeley, Hume, Hegel, Herbart, Rousseau in drugi. Le tam je namreč vrhovno vzgojno načelo to, da je treba otroka vzgajati podobno kot žival brez posebnega ozira na njegovo duševnost. Zato ni čuda, da pride tudi učitelj, ki je sicer katoličan, iz takega učiteljišča napolnjen s predsodki proti katoliškim naukom. Pravtako so tudi kajige po šolah, zlasti prirodoslovne polne verskih zmot. Le početnice imajo mnogo izrazov, ki so prevzeti iz protiverskih knjig n. pr. »boj za obstanek«, »človeška opicac«, »naravni izbor« in podobno. Tako zasejejo že v najnežnejša srea taki izrazi kal brezverstva in z leti vcepijo na ta način učencu prepričanje in mišljenje, ki izločuje vsako pravo naziranje o človeku in svetu. In baš prirodoslovje se priporoča s posebno vnuom. Sicer je res, da se učijo tudi mnogo drugih predmetov, a ravno ta mnogoličnost predmetov ustvarja v učencu neko površnost, kar mu bistri spomin, ne bistri mu pa v isti meri razuma.

Tako je z duševno izobrazbo. Že iz tega pa je jasno, da ne more biti boljše z naravno vzgojo. Splošno se na naravno vzgojo tudi nič ne gleda in se prepušča golemu slučaju. Zakaj učitelj se tolaži: »Otrok si bo znal že sam pomagati, ko nastopi potreba. Ravno to ga stori možnega in budi v njem zaupanje v samega sebe, ker jesamemu sebi prepričan. Kvečjemu mu je treba hudobijo v vsej goloti zgodaj razodeti, da je pravočasno spozna in se ji ve izogniti.« V tem prepričanju poučuje učitelj svoj učni predmet, sicer pa učenca prepusti samemu sebi, dasi pomaga kakor pač sam najbolje ve.

in kakšne so posledice take vzgoje? Kakšen je njen vpliv na javno življenje?

Prvo kar opažamo že pri otrocih je popolna verska brezbrzičnost. Pretežna večina otrok ne sliši ničesar med tednom o veri in je tudi v nedeljo ni v cerkev. Celo tiste, katerih starši so še vsaj po imenu katoličani, je le težko pripraviti v cerkev h krščanskemu nauku, ki ga poučujejo zato nalašč nastavljeni redovniki in duhovniki. Večina otrok torej zraste v popolni verski nevednosti in mnogo izmed njih jih je, ki ne prejmejo niti prvega sv. obhajila in seveda tudi ne opravijo prve spovedi. Ne vedo torej, kaj se sme in ne sme, kaj je greh in kaj čednost; pač pa vidijo polno slabih zgledov okrog sebe in ob teh zgledih se jih mnogo pokvari in vda pregrehi, preden sploh vedo, kaj je greh. In kolikor več jih zapusti šolo, toliko večje je število mladih zločincev, o katerih izjavljajo sodišča v

premnogih slučajih, da so sploh nepoboljšljivi. Zato ima prav James, vseučniški profesor v Chikagi, ki je nedavno trdil, »da učitelji vodijo šole hudodeleev in ustanavljajo kraljestvo hudobije.«

Se hujske pa je, če učenec zaide na višje in visoke šole. Nihče ne dovrši teh šol, ne da bi se bil seznanil s hudobijo v polni meri in skoraj ga ni, ki se ne bi bil z njo tudi zastrupil. Zakaj te šole so prava semenišča vseh pregreh... V verskem oziru pa postane redno vsakdo, ki je bil že poprej brezversko vzgojen, popoln brezverec; kdor pa je užival vsaj v domači hiši še nekaj verske vzgoje, pa redno versko popolnoma brezbrzičen.

Po vsem umljivo je torej, da je naravno življenje zlasti dijakov na zelo nizki stopinji. Posebno hudo je v skupnih zavodih. Strast vlada brez ovire. Zato je surovost in nasilstvo, objestnost in tudi najpodlejše pregrehe nekaj vsakdanjega in celo na javnih krajih se dogajajo najsrmatnejši prizori.

Kajpada, da se mora to poznati tudi v vsem javnem življenju. Ljudje postajajo v množinah le še kristjani po imenu. Mnogo jih sploh več ne pripada nikakvi veroizpovedi, mnogo jih je, ki ne priznavajo nobenih verskih naukov kot resnico, da, celo bistveni in temeljni nauki krščanstva so jim popolnoma tuji. Res je tudi, da jih je še veliko, ki visijo na nekaterih krščanskih sporočilih svojih staršev, toda vse to jim je le bolj zahteva družabnega življenja, ne pa sad globokega verskega prepričanja. Zato postaja v resnici večina ljudi pravi pogani, ki se vedno bolj oklepajo šeg in navad in vsega življenja nekdanjih poganov. Povdariti namreč moramo še posebej, da imajo vodilna mesta v državi v rokah izključno ljudje, ki so izšli iz državnih brezverskih šol. Seveda jim je kot takim vera trn v peti, zato pritiskajo na vse, ki neustrašeno kažejo dvoje versko prepričanje in tako pod krinko svobode ubijajo vsako versko svobodo.

Naravno tudi, da se kažejo sadovi brezverske šole v javnosti ne le v verskem oziru, ampak tudi v nraavnem. Neizpodbitne priče zato so nam časopisi. Saj časopisi današnjih dni so pravi katalogi umorov in samomorov, ropov in goljutij, nenravnosti in nepoštenosti in javnega pohujšanja vsake vrste. Priče zato so nam premnogi trezno misleči možje vseh veroizpovedi in naziranj, izmed katerih so mnogi postali pravi črnogledi v ožgled toliko zločinov, drugi pa zopet zahtevajo vedno bolj, da naj se vpelje naravna vzgoja v šole, pa naj bo že taka ali taka.

Prav posebno kvarno vpliva na javno nraavnost okoliščina, da se je vpliv brezverske šole zanesel tudi v javno postavdajo po brezversko vzgojenih možeh. Državu namreč nič več nepriznava kakih verskih nagibov, ki naj človeka odvrtačajo od pregreh. Nraavne zapovedi in prepovedi so kot merilo, po katerem naj se presojaajo človeška dejanja, iz javne postavdaje popolnoma izločene. Pravec, po katerem naj se razsoja pravica in krivica, je državni paragraf. Namesto vesti je stopila javna in tajna policija. Sodnik ima nalogo, da natančno zasliši priče, da preišče obtežilni material, sicer pa naj izreče sodbo v smi-

slu kazenskega paragrafa brez ozira na hudodelstvo vest. Razštrijo in zidajo naj se pa ječe za vse vrste hudodelcev.

Toda vse skupaj veliko ne pomaga. Brezverska ljudska izobrazba je ljudi tako izsolala, da počenjajo največje zločine, ne da bi jim oblast mogla priti do živca; pa če jih tudi zasači v svoji hudobiji se že znajo na en ali drug način izmuzniti paragrafu.

Tako je torej poročal o ameriški državni brezverski šoli pred 16 leti mož, ki je vse to sam od Lizu in na licu mesta opazoval. In ali vam ne potrjuje resničnosti njegovega poročila zgoraj navedena beseda najplivnejših ameriških mož da-

našnjih dni. Da! Amerika se ruši, ruši se pa ob hudobiji brezverske šole. Seme, ki so ga sejali desetletja v brezverskih šolah je vzkalilo, hudobija je udarila na dan, strasti so razpaljene in — ker ni vere — ni več zdravila. Amerika hiti nâsproti poginu. Brezverska šola ji je izkopala grob.

In sedaj občudujte modrost našega Pribičevića, Zerjava in vseh drugih, ki uvajajo brezversko šolo tudi pri nas... Pravijo, da so s tem za državo... O ti slepci slepi... Kdaj boste začeli gledati v zgodovino drugih držav in ne v puhlo vpitje nekaterih zagriženih sovražnikov vere, posebej katoliške? Kdaj boste začeli trezno soditi in resno delati za blagor ljudstva in resnični obstoj države? Ali naj vam res ljudstvo s pestjo pokaže pravo sled?

Gospodarski obzornik.

Namen in pomen kmetijskega združništva v Sloveniji.

Kmetijske zadruge imajo dvojni namen, in sicer: Oskrbeti svojim članom kolikor mogoče po nizkih cenah nakup potrebščin in kolikor mogoče po visoki ceni prodati pridelke svojim članov.

Vesten in nesebičen zadrugar vedno in vsikdar zastopa edino to stališče: kje bo za svoje člane ceneje nakupil, in kje bo dražje prodal pridelke svojih članov. Ravno v tem se zadruga mnogo razlikuje od trgovca, kakaj trgovec vedno gleda na to, kako bo s pridom prodal svojim odjemalcem blago, in kako bo od njih poceni kupil, kar imajo isti na prodaj.

Med temi dvema naziranjema je pa veličanska razlika in se je le čuditi, da naši ljudje tega bolj ne upoštevajo in se bolj ne odklepajo svojega stanovskega združništva.

Slovensko kmetijsko združništvo pa kljub temu, da se 75 odstotkov ljudi za to združništvo nič ali pa prav malo zmeni, vendar zelo veliko koristi vsemu prebivalstvu zlasti s tem, da je to združništvo splošen in siguren regulator dnevnih tržnih cen, kar je v gotovo in redno korist ne samo članom zadrug, ampak tudi tistim, ki niso člani zadrug, ker so trgovci primorani cene svojemu blagu nastavljanjati v istem razmerju, kot jih nastavlja zadruga.

To pa ni glavni namen našega združništva, ker bi s tem vzgajali (smo jih že vzgajali) ne dobre zadrugarje, ampak brezvestne sebičnejše, poleg katerih bi ne mogel noben drug stan živeti v slogi in zadovoljstvu.

Glavni namen združništva bi moral biti vzgoja kmetijskih zadrugarjev. Ta vzgoja bi ustvarila položaj, v katerem bi član zadruga ne gledal samo na to, kako bi se pri zadrugi materialno okoristil, pač pa tudi na to, kako bo kot član zadruga koristil svojemu sočlanu. Potem bi izginili iz združništva ljudje, kateri samo na to ča-

kajo, kako izrabiti zadrugo v svojo zasebno korist, kakor hitro pa take prilike pri zadrugi izginejo, jim je zadruga takoj postala nepotrebna in se je nič več ne poslužuje, ampak kvečjemu čez njo zabavljajo.

Vsak član, kakor hitro pristopi k zadrugi, se s tem obveže posluževati se zadruginega poslovanja, ničesar prodati prej, dokler ni ponudil v nakup svoji zadrugi, in ničesar ne kupi drugje potrebščin, dokler ni pri zadrugi po istih povprašal.

Ko bi enkrat to poštenje prekvasilo sedanje zadrugarje, da bi se vsi do zadnjega člana v zadrugi natančno ravnali po tej moralni obveznosti, bi postale naše zadruge tako močne, da bi sploh vse naše ljudstvo od njih imelo neprecenljive koristi.

Ker se pa naše ljudstvo te svoje velike obveznosti in poštenja tako malo zaveda, ki ga je dolžno izvrševati napram svojemu stanovskemu združništvu, se iste v resnici ne morejo razviti v močno odporno silo napram vsem izkoriščevalcem človeške družbe. Krivo je ljudstvo samo, pred vsem isti nezavedni združniti, kateri so se dali vpisati v kako zadrugo, ki se je pa sedaj ne poslužujejo, ter rajši kupujejo svoje potrebščine in prodajajo svoje blago ljudem, kateri od njihovih žaljev bogatijo ter jim za plačilo usiljujejo kulturni, gospodarski in politični boj.

Tako ravnanje je nezvestoba, to je nečastno in poniževalno za naše ljudi, kateri vse teptajo, kar nam je še avto in drago.

Opozarjamo na vse to one, ki so pristopili k neki zadrugi in so se moško zavezali, zadruge se v vsem posluževati in biti mož, vse skoz na svojem mestu, kot zvest zadrugnik.

Združništvo bi moralo svoje člane navajati na umnejše gospodarstvo in gospodinjstvo, na večje in uspešnejše pridelovanje. Vsled tega bi dali možnost zadrugi, koristiti takim članom v zadrugi, ki ne producirajo tega ali onega, potrebujejo pa in so na zadrugo vezani, da jim oskrbi.

Sale, kadar bo zadruga lahko računala na zvestobo svojih članov v vsakem oziru kot na redne odjemalce in redne dobavi-

telje, bo tudi gotova, da bo blago, ki ga zanje nabavi, tudi v resnici in pravočasno oddala. To pa ni korist zadruga, pač pa korist vseh članov, česar bi se lahko tudi zavedali, ter Vas zlasti na to gotovost najbolj opozarjamo danes, ko so tako nestalne cene, vsled katerih bi zadruge lahko zašle v velike težkoče ako nakupijo število članstva primerne množine potrebščin, katerih pa potem člani ne odvzamejo pravočasno. Tudi za take nastale škode so le člani vsled svoje nezvestobe do zadruga odgovorni.

Velike napake našega združništva sploh je tudi v tem, ker imamo združništvo preveč ločeno v razne panoge. Te posamezne panoge združništva hodijo popolnoma vsaka svoja pota. Vsak zaveden gospodar mora biti mnogokratni član raznih zadrug, če se hoče res posluževati koristi vsega kmetijskega združništva. Tako mora biti član nabavne zadruga, član mlekarke zadruga, član živinorejske zadruga, član strojne zadruga, član lesne zadruga, član sadjerejske zadruga, katere so mnogokrat v enem in istem okolišju. Vsaka taka zadruga ima danes precejšnje režiske stroške, svoje načelstvo in nadzorstvo. Tako posluje mnogo ljudi kot funkcionarje pri teh malih pa številnih zadrugah. Kdor je delaven in požrtvovalno marljiv, že skoro ne ve, na katero sejo bi šel, kje bi nadziral itd. Vodstvo in razvoj pri teh različnih zadrugah se mnogokrat prepušča par (enim in istim) osebam, člani pa od vsega tega dela nimajo v resnici nikakih koristi, ali jih pa ne opazijo, če jih tudi hñajo.

Priporočali bi, naj se te vrste zadrug v vodstvu za cele okraje združijo pod enim skupnim imenom »Kmetijska zadruga«, ki naj imajo svoja pravila tako urejena, da se bodo po potrebi z vsemi temi kmetijsko-gospodarskimi obrati pečale. Takšen stroj kmetijskega združništva bi bil cenejši, koristnejši in bi imel tudi več vpliva na pravo združno vzgojo članov in sploh prebivalstva. Takšne zadruge bi si po potrebi ustanovile po celem svojem okolišju poslovalnice (posameznih strok), katere bi naj bile pod skupnim enotnim vodstvom s sodelovanjem krajevnih faktorjev.

Presojati bi se ne smelo naše združništvo po številu raznih zadrug, ampak po njih delovanju in po zavednosti članov teh velikih vse stroke obsegajočih zadrug.

Delajmo za povzdigo zadrugne zavednosti potom poljudnega tiska o kmetijskem združništvu in s pogostejšimi tozadevnimi predavanji po deželi v zadrugah, ker to bi dvigalo in krepilo našo združno zavest.

Vi, ki boste te nasvete brali, poskrbite, da jih prečitajo tudi tisti, ki so jim v prvi vrsti namenjeni, to so razni nezvesti in nezavedni člani kmetijskih zadrug in jim od srca želimo, naj bi jih vsaj te vrstice prebudile in opogumile, da se zvesto oklenejo svoje zadruga in jo krepijo ter sebi in svojemu bližnjemu koristno napravijo.

Vse to naj premišljuje tudi gospodarski svet Jugoslovanske kmetijske zveze in naj napravi sklepe, ki bodo v tem oziru merilo za ureditev večjega in živahnjega združnega gibanja pri nas v Sloveniji.

Franc Bore.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	6. nov. 10. nov. 13. nov.		
	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	242 —	240 —	240 —
avstrijske krone (sto)	— —	— 33	— —
češko-lov. krone (ena)	— —	7 82	7 82
angleški funti (eden)	— —	1074 —	— —
francoski franki (eden)	— —	15 62	— —
italijanske lire (ena)	10 16	10 16	10 80
bolgarski lev (eden)	— —	— —	— —
carski rublji (sto)	— —	— —	— —
demške marke (sto)	— —	4 —	— —
rumunski lei (eden)	— —	1 59	— —
švicarski franki (eden)	— —	44 20	— —
polške marke (sto)	— —	— —	— —
mažarške krone (sto)	— —	9 40	— —

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 30. oktobra znaša stanje papirnatega denarja 5118 milijonov dinarjev.

g Stanje papirnatega denarja v Avstriji. Na podlagi zadnjega izkaza avstrijsko-ogrške banke je sedaj v Avstriji za 2 milijona 907 milijard n. a. kron papirnatega denarja v prometu. Od poslednjega izkaza se je stanje papirnatega denarja pomnožilo za 278 milijard n. a. kron.

g Podajljanje roka za žigosanje predvojnih posojil bivše Avstro-Ogrske monarhije do 15. decembra 1922. Delegacija ministarstva finanč v Ljubljani objavlja, da je g. fin. minister odredil: 1. Do 15. decembra 1922 se morejo v zmislu pravilnika D br. 4019 iz leta 1920 (Uradni list št. 97 od 23. avgusta 1920) še podpisati in žigosati obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, katerih lastniki doslej še niso bili dali žigosati. Podpisale in žigosale se bodo tudi obveznice predvojnih posojil, ki so bile deponovane in so se nahajale v inozemstvu ter so bile vrnjene lastnikom in vnešene v našo državo, brez ozira na to, ali so žigosane z inozemskim žigom ali ne. 2. Obveznice, ki so bile vnešene v našo državo, pa doslej še niso žigosane z našim žigom, se morajo predložiti radi žigosanja. 3. Obveznice vojnih posojil se ne bodo več popisovale in žigosale, zato naj se ne predlagajo več. 4. Gornji rok za žigosanje se po sporočilu reparacijske komisije ne bo več podaljšal. Lastniki nežigosanih obveznic predvojnih posojil, ki obveznic do gornjega roka ne dajo žigosati, bodo trpeli škodo, ker se take obveznice ne bodo upoštevale pri razdelitvi dolgov in jih naša država tudi ne bo mogla zamenjati. 5. Prošnje za naknadno žigosanje je z obveznicami vred predložiti generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu. 6. Prošnje je opremiti s kolkom po zakonu o faksah.

CRNE.

g Tržne cene v Mariboru. Govedina: 1 kg govejega mesa I. vrste 15 Din, II vrste 14 Din, III vrste 12 do 13 Din. Telcina: I. vrste 17 50 Din, II. vrste 16 Din. Svinjina: prašičje meso 20 do 25 Din, salo 32 Din, čevna masi 30 Din. Perutnina: majhen piščanec 16 Din, večji piščanec 30 Din, kokoš 32 do 36 Din, raca 15 do 20 Din, gos 45 do 50 Din, zajec, domač, majhen, 8 Din, večji 10 Din. Kože: 1 komad konjske kože 100 Din, 1 kg goveje kože 10 Din, svinjske kože 17 50 Din, gornjega usnja 100 do 120 Din, podpletov 100 Din. Krma: 1 kvintal sladkega sena 225 Din. Žito: 1 kg pšenice 4 Din, rži 3 50 Din, ječmena 4 Din, ovska 4 Din, koruze 4 50, prosa 4 50 Din, fižola 4 do 5 Din. Mlevski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 6 6 Din, št. 1 5 75 Din, prosene kaše 7 50 Din, ješprenja 6 25 Din, otrobov 5 Din, koruzne moke 4 50 Din, koruznega zdroba 5 50 Din, pšeničnega zdroba 7 Din, ajdove moke št. 1 10 Din, št. 2 8 50 Din, liter kaše 7 50 dinarjev.

g Na zadnji svinjski sejem v Mariboru so pripeljali 188 prašičev. Cene: mladi prašiči, 5 do

6 tednov stari, 400 do 650 kron; 7 do 9 tednov stari 1000 do 1100 kron; 3 do 4 mesece stari 1200 do 1800 kron; 5 do 7 mesecev stari 2000 do 2800 kron; 8 do 10 mesecev stari 3500 do 4000 kron; 1 leto stari 5000 do 5800 kron. Cene se od zadnjega seima niso znatno spremenile.

g Cene hmelja. Iz Zorca (Češkoslovaško) poročajo: Kupčija stalno živahna. Cene so znatno narasle. Zadnje dni se je tržil hmelj po 650 do 750 češkosl. kron za 50 kg. Celo 800 češkosl. kron so že dosegle posamezne partije. Tudi cene lanskega hmelja so se zboljšale na 380 do 420 češkosl. kron za 50 kg. (V našem denarju pride cena letošnjega hmelja na približno 110 do 120 in 130 kron za kilogram.) — Po podatkih žateškega hmeljarskega društva znaša letošnji pridelek hmelja v žateškem okrožju 80 tisoč starih centov (po 50 kg).

g Nekaj o Irgovini z vinom in žganjem. Iz Zagreba poročajo: Trajni dož je največ škodoval kakovosti naših vin. Vsi oni, ki so letos čakali s trgatvijo, so slabo odrezali. Vinska Irgovina je povsem v zastoju radi železniških težkoč. Oba kolodvora v Zagrebu sta od 26. oktobra naprej zaprta za vinske pošiljave, tovarnina za vino pa stane več nego vino samo. Naši južni vinogradniki so že uverjeni, da jim letos ne bo uspela špekulacija z novim slabim vinom, pa ga ponujajo po 8—9 kron 1 liter. Južni vinožrčki imajo v svojih zalogah nova vina tako slabe kakovosti, da jih sploh nikdo noče kupiti, ako jih pred prodajo ne zrežejo z Dalmalcem. Stara vina prodajajo po 15 do 16 kron liter. Sploh so pa kupci glede nakupa novih vin zelo vzdržljivi in to največ radi težkoč na železnici. Nova slivovka pada v ceni in jo ponujajo po 155 K za 1 r. stiolek. — Pri nos v novomeškem, krškem in brežiškem okraju so imela leni vina povprečno 12 odstotkov alkohola, letos pa imajo komaj 6 do 10 odstotkov. Redki vinogradniki se bodo mogli hvaliti s kakovostjo nad 10 odstotkov. Še slabše, kakor v Sloveniji, je v nekaterih drugih naših pokrajinah. Razen Dalmacije so le redki posamezni kraji ali celo le posamezni vinogradi, ki imajo dobra vina. Cene letošnjim vinom se še niso ustale. V Vrhu, Beli Crkvi in okolici (Banaš) se tržijo vina po 4 do 6 kron, okoli Križevca (Hrvaške) po 8 do 9 kron, v Dalmaciji po 12 do 14 kron, v Sloveniji od 10 do 18 kron za liter.

g Cene olju v Dalmaciji. Oljke so letos obrodile v Dalmaciji zelo obilno. Kljub temu slane liter olja v Splitu še vedno 78 do 80 kron, dočim je cena v Dubrovniku že padla in se more kupiti že za 40 kron 1 liter.

g Znižanje cen v ljubljenskih gostilnah. Ljubljenski gostilničari so znižali cene jedilom za približno 12 odstotkov. (Kdaj pridejo pa gospodje mesarji na to misel?)

g Cene padejo, država pa draži. Prečečeni ledeni smo doživeli, da nam je vlada podražila tobak, cigaretno izdelke in vžigalnice. Cene smodkam so začelo ostete stare. Poudarjamo, da se je ta podražitev izvršila v času, ko sedi v vladi mesar — minister Pucej, ki zastopa kmečke koristi z mesarico. Ti ljudje so si upali povzročiti napad na žepce ribjih — revnih slojev. Cene tobaku in cigaretskim izdelkom za 50 in še več odstotkov. Naj navedemo cene, ki jih navaja uradno pokrajinska monopolna uprava v Ljubljani. Glasi se: Uprava državne monopolne oblasti je na podlagi sklepa upravnega sveta samostojne monopolne uprave in odobrenja fin. ministrstva z dne 4. junija l. l. določila nove cene za tobačne izdelke, ki stopijo danes, t. j. 8. novembra, v veljavo. Cene tobaku so stedeče: Rezan i tobak: a) najfinejši turški tobak po 100 gr, kg prej 250 D, sedaj 400 D, b) najfinejši hercegovski po 100 gr, kg prej 160 D, sedaj 300 D, c) fini turški v zavojčkih (25 gr) kg prej 140 D, sedaj 360 D, d) fini hercegovski (25 gr) kg prej 120 D, sedaj 200 D, e) srednje fini turški (25 gr) kg prej 75 D, sedaj 100 D, f) najfinejši ogrski kg prej 60 D, sedaj 75 D, g) domači duhan kg prej 50 D, sedaj 60 D, donavski kg prej 50 D, sedaj 60 D. — Cigarete: a) makedonske specialite ekstra (1000 kom.) prej 500 D, sedaj 700 D, b) makedonske specialite (1000 kom.) prej 325 D, sedaj 450 D, c) Narenta (1000 kom.) prej 450 D, sedaj 600 D, d) egiptovske (1000 kom.) prej 425 D, sedaj 450 D, e) Moeris (1000 kom.) prej 250 D, sedaj 350 D, f) damen prej 150 D, sedaj 270 D, g) sport prej 120 D, sedaj 150 D, h) ogrske prej 80 D, sedaj 100 D, tobak za pipo 76 D.

Nadalje so se podražile vžigalnice. Uprava drž. monopolov, oddelek prodaje v Beogradu, objavlja z naredbom z dne 21. oktobra 1922, da je Upravni odbor samostojne monopolne uprave na svojem 89. seštanju z dne 21. oktobra l. l., z odobrenjem finančnega ministra z dne 28. oktobra 1922, izdal odlok, da se povisa monopolna taksa na vžigalnice, in sicer za eno škafličico parafinskih vžigalic (100 do 120 drvic) od 0 35 na 0 45 Din; parafinske vžigalice (100 do 120 drvic) od 0 32 na Din 0 41; paraf. vžigalice (70 do 80 drvic) od Din 0 22 do 0 26; paraf. vžig. (50 do 56 drvic) od Din 0 20 do 0 24; žvepleni vžigalice (110 do 130 drvic) od Din 0 32 do 0 42; švedskih normalnih vžigalic (60 do 65 drvic) od Din 0 32 do 0 42; švedskih malih vžigalic (50 do 55 drvic) od Din 0 80 na Din 0 40. — Poleg tega so se z istim odlokom in odobrenjem finančnega ministra odredile sledeče maksimalne cene za vžigalice iz domačih tovarn, in sicer za eno škafličico parafinskih vžigalic (100 do 120 drvic) Din 0 70; paraf. vžig. (100 do 110 drvic) Din 0 75; paraf. vžig (70 do 80 drvic) Din 0 50; paraf. vžig. (50 do 60 drvic) Din 0 50; žvepleni vžigalice (120 do 130 drvic) Din 0 75; švedskih normalnih (60 do 65 drvic) Din 0 85; švedskih malih (50 do 55 drvic) Din 0 75. Naši poslanci bodo proti tej neumestni podražitvi nastopili z vso odločnostjo in bodo povedali vladi, da naše nižje ljudstvo ni molzna krava, ki bi si dala ukrasiti zadnjo paro iz svojega žepa. Če hoče imeh država kaj več dohodkov, naj porabi liste, ki kaj imajo, v prvi vrsti Pašića in njegovoga sina Radeča, Puclja, Zeriava in druge take ljudi, od katerih bodo pri prvem potresliju letela ne le velike vredne akcije, ampak tudi cikli, katerih ni navadni ljudje že več ne poznajo.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem. Na jesenski sejem v sredo, dne 3. i. m., je bilo prignanih 235 konj, 77 volov, 100 krav, 5 telet in 35 prašičev. Pri konjih so cene znatno padle in je bilo malo kupcev. Znaten padec cen je zaznamovali tudi pri govedini. Voli I. vrste so se plačevali kilogram žive teže po 22 do 24 K, II. vrste 18 do 20 K, krave 8 do 14 K. Kupčija je bila živahna. Najpšši vol se je prodal po 27 K kilogram. V splošnem se lahko zaznamuje skoro 50 odstotkov padec cen goveje živine. (Cena mesa v Ljubljani je pa kljub temu še vedno 60 K za kilogram, izjemo dela le par mesarjev. — To žanjejo!)

g Zagrebški tedenski sejem dne 8. t. m. Dogon živine precejšen, mnogo kupcev, zlasti inozemskih. Cene za kg žive teže v kronah: voli I. vrste 32 do 36 K, II. vrste 28 do 30 K, III. vrste 20 do 24 K, krave I. vrste 28 do 30 K, II. vrste 22 do 24 K, III. vrste 16 do 18 K, teleta I. vrste 54 do 58, II. vrste 50 do 52 K, mlada živina 30 do 34 K, svinje I. vrste 66 do 70 K, II. vrste 55 do 60 K. — Seno se je tržilo po 700 do 950 K, detelja po 1000 do 1100 K, slama po 500 do 560 kron za kilogram. Prignanih je bilo tudi nekaj konj, ki so se prodajali po 8000 do 12.000 kron komad.

RAZNO.

g Oljke v Crni gori so izvršno obrodile. Pridelek olja računajo na 50 vagonov.

g Kmetijsko razstavo za celo Dalmacijo nameravajo prirediti prihodnje leto v Splitu.

g Izsuševanje močvirij v naši državi ima v načrtu poljedelsko ministrstvo. Če bi močvirja v naši državi izsušili, bi pridobili v Sloveniji 45 tisoč ha, v Bosni in Hercegovini 113 tisoč ha, v Srbiji 43 tisoč ha, v Banatu 90 tisoč ha in v Dalmaciji 60 tisoč ha rodovitne zemlje. Stalo pa bi izsuševanje 600 milijonov dinarjev. Manjkoje še podatki o močvirjih na Hrvaškem in v Slavoniji.

PERILO je pri sedanjih droginjah nenadomestljivo. Ali uporabljaš pri PRANJU tako milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? — Ali uporabljaš

»GAZELA-MILO«?

Prerokovanje.

Spomladi padala je toča,
poleti nas je žgala suša;
trpela sta telo in duša —
jeseni nas zaliva moča.

Shladili so se žarki vroči,
pokrila megla je doline. —
Surove psovke in kletvine
besnijo, kjer se žganje toči.

Solzi nebo se in posluša . . .
Med hišami pa burja cvili:
Če boste letos vse popili,
bo drugo leto — suša, suša.

Limbarski.

Razgled po svetu.

DOMA.

Prvo dejanje novega vojnega ministra je, da zahteva od narodne skupščine 800 milijonov dinarjev (ali 3 milijarde 200 milijonov kron) kredita za orožje in vojaško opremo. Stališče naših poslancev je, da se država ne more in ne sme spuščati v nobene vojne pustolovščine in je torej 800 milijonski kredit v teh obupnih finančnih razmerah, v katerih se nahaja naš davkoplačevalce, lahko usodepoin v gospodarskem oziru. Imamo poleg tega nebroj drugih mnogo važnejših in nujnejših potreb kot je oboroževanje. Zato bodo vsi naši poslanci glasovali proti. Vlada, v kateri sedi g. Pucelj, bo seveda 800 milijonski kredit vseeno dobila. Davkoplačevalci pa lahko zopet na svojih žepih občutijo, kaj se prvi liberalno voliti.

Hrvatski blok je zaenkrat sklenil, da se ne gre v Belgrad.

Minister dr. Žerjav je predložil nov invalidski zakon, ki je pa tako mačehovski neinvalidski, da so sklenili invalidi sklicati v Belgrad veliko protestno zborovanje proti dr. Žerjavu. Svobodomiselni kapitalist še nikdar ni imel srca za sirote in siromake.

Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski je imel dolge razgovore s Pašičem in zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Sprejel ga je tudi kralj. Časnikarjem je držal obsežen govor, v katerem je Srbom marsikatero bridko in resnično povedal. Zlasti je povdarjal, da je četaštva in hajduštva v Macedoniji Srbija sama kriva — zakaj generalni štab teh hajdukov se nahaja na srbskem ozemlju, v Bolgariji pa so proti hajdukom najstrožje odredbe, ki se tudi brez usmiljenja izvršujejo. Macedonijo prepuščajo Jugoslaviji in se ne bodo topli zanjo.

Naš poslanik v Pragi, samostojnež dr. Vošnjak, je bil nenadoma odpoklican. Hrvatsko časopisje navaja kot vzrok, da je imel svoje roke zraven pri nekem izvozu 20.000 svinj iz Jugoslavije v družbi s Puceljem. Ne vemo, kaj je resnice na tem, a samostojneži so ga enkrat zopet temeljito polomili. Za ceno dr. Vošnjaka so prodali samostojneži samostojnost slovenskega

ljudstva, danes pa je dr. Vošnjak — brez korita. Seveda, to ne bo motilo g. Pucelja. Glavno da je on pri koritu.

Volivni boj za ljubljansko občino je zelo mrtev. Ni pravega zanimanja. Najbolj se borita med sabo mladinska in pa starinska struja med liberalci. Sicer nobena struja ne bo dobila zadosti glasov, a gre zato, da se pokaže, katera struja je v liberalni stranki močnejša. Vladni socialisti so postavili svojo listo z namenom, da pomaga liberalcem s tem, da odtegnejo glasove Zvezi delovnega ljudstva.

DRUGOD.

Na Češkoslovaškem so izdali škofje pastirsko pismo, ki posebno ostro razpravlja o verski vzgoji otrok. Verni Čehi se vedno bolj oklepajo svojih škofov. — Naš pravoslavni škof Dositej, ki ga je naša vlada z ogromno plačo poslala na Češko, da pripravlja tla za pravoslavno cerkev, je doživel velik polom in sramoto. Češka narodna cerkev, ki je zgrajena v svobodomiselnem duhu, ga je izobčila. S tem je pravoslavje na Češkem za vedno opravilo, naša vlada pa je zastoj za to izmetala milijone. — S 1. novembrom so se plače v rudnikih znižale za 15%, od 1. decembra dalje pa se znižajo zopet za 7%. — Brezposelnost na Češkem raste. Koncem septembra je bilo 137.000 ljudi brez dela, sredi oktobra pa že 167.000. — Češkoslovaška armada šteje 150.000 mož in stane 15% vseh državnih stroškov. Pri nas pa 40 odstotkov.

Na Turškem kemalisti vedno više dvigajo glave. Zahtevajo popolno izpraznitev Carigrada. Angleži so to odklonili in so v Carigradu svojo armado ojačili. Kemalistična armada pa stoji tik pred Carigradom. Turški sultan, ki je le imenoma turški vladar, vso oblast pa ima v rokah vlada v Angri (Mala Azija), je v angleškem varstvu. Konferenca v Lausanni se je odložila, dokler se razmere ne razčistijo. Rusija hudo zameri Turčiji, ker jo je le-ta pustila na cedilu. Imeli sta pogodbo, da Turčija ne gre na nobeno evropsko konferenco brez Rusije, sedaj pa je Turčija pristala na konferenco v Lausanni, ne da bi zahtevala tudi udeležbo Rusije. Rusija bo zato odtegnila svoje čete, ki jih je imela na turških mejah kot morebitno rezervo turški armadi.

V Italiji vlada fašist Mussolini. Je poln sladkih besedi napram Jugoslaviji, a nihče mu ne verjame. Dokazi: Mussolini je sklenil z Mažarsko pogodbo, da mora le-ta v slučaju vojske med Italijo in Jugoslavijo postaviti na mejo osem mažarskih divizij.

Tedenske novice.

Domače novice.

Na šod dobrotelnosti in treznosti, ki bo v nedeljo, na sv. Elizabete dan, v Ljubljani v Unionu, se še enkrat vabite vsi, ki imate srce za blagor bližnjega. Pridejo naj zlasti zastopniki društev in družb, ki naj se pri vstopu prigrasijo, koliko jih je in koga zastopajo.

d Mleko. Kmetijska družba se čudi, da so kmetje tako malo sena naročili, ki ga ona ponuja po K 9.20. — Kdor bi seno kupoval po tej ceni in mleko prodajal 10 do 12 K liter, bi mel očitno izgubo. Saj je v isti številki »Kmetovalca« (15. okt. 1922) povedano, da se je cena senu zvišala kar 200 krat, mleku pa le 60 krat. Torej bo kmet sena kupil toliko, da za silo pretoče čez zimo.

g Kmetijski pouk na deželi. Odelek za kmetijstvo priredi na poučnih sestankih po deželi sledeča predavanja v drugi polovici novembra in sicer: 1. v nedeljo dne 19. novembra v Višnji gorji (pom. okr. ekonomista Jerebica o živinoreji), 2. v ponedeljek dne 20. novembra v Cerknici (pom. okr. ekonomista Matjašiča o sadjereji in o pripravi lego in zemlje za sajenje sadnih dreves), 3. v nedeljo 26. novembra v Hotederžici (pom. okr. ekonomista Matjašiča o živinoreji in o napravi gnojšč in uporabi umetnih gnojil) in v Šmihelu pri Novem mestu (okr. ekonomista Katof o ravnanju z močtom, o gojenju travnikov in pridelovanju krme).

d Sokoli so sklenili k g. Pucelju odpisati posebno deputacijo, ker jim je ob vsesokolskem zletu prav posebno šel na roko. Na shodih bo pa vpil, da ni zoper vero. Hinavščina!

d Za 800 milijonov dinarjev kredita za oboroževanje so glasovali tudi samostojneži. Tem velikim »prijateljem« kmeta je pač vseeno, kako bo kmet teh 800 milijonov plačal. Naj magari propade, samo da bodo razni gospodje, ki bodo delali kupčije, s temi milijoni toliko zraven zaslužili, da bo komaj še polovico ostalo za orožje in vojaško opremo.

d Na znanje vojakom letnika 1898. Vojaki 29. pp., letnika 1898, služeči v Trebinju, so se brzojavno pritožili na Jugosl. klub, češ da jim njihovo poveljstvo dela situacijo in jih noče odpustiti. Poslanec Stanovni kje takoj na to zopet interveniral pri vojnem ministru in zahteval, da se tudi trebinskem upoveljstvu zaukaže, naj takoj odpusti vojake letnika 1898. Po odredbi vojnega ministra so odpuščeni vojaki letnika 1898. Oni, ki so že 18 mesecev služili v avstroogrski vojski, so popolnoma prosti. Drugi, ki niso še polnega roka doslužili, so tudi odpuščeni, bodo pa kasneje zopet vpoklicani, da doslužijo postavni rok. — Če bi v kaki garniziji imeli vojaki omenjenega letnika situacijo, naj to takoj naznanijo Jugosl. klubu.

d Podpisani, rojeni leta 1898. se najpristrčneje zahvaljujemo našim poslancem SLS in celemu Jugoslovanskemu klubu za uspeh, katerega so dosegli in katerega si hočemo tudi mi v spomin zasadi v dno srca. Mnogo dela so imeli in situacijo, preden so dosegli ta cilj. Zatorej pošiljamo najlepše pozdrave že iz domovine našim poslancem in celemu Jugoslovanskemu klubu. Štefan Petkovšek, Feliks Buh iz Vrhnike, Jakob Grlj, Gor. Jezero pri Cerknici, Ivan Turk iz Blok, Franc Zalar iz Beča.

d Občni zbor Kmetijske družbe se je vršil 8. t. m. Z vladnim nalistvom so samostojneži dobili lansko leto večino, dasi imajo med kmeti komaj 10 odstotkov pristašev. Naši se za Družbo ne zanimajo več dosti, ker je prišla na strankarska pota. Da bi Družbo tem gotoveje obdržali v svojih rokah, so samostojneži povišali članarino na 80 K, ker vedo, da bodo ta denar samostojni mesarji in gostilničarji lahko

odrinili, teže pa revnejši kmetje. Število članov je v preteklem letu padlo od 29.000 na 18.000, v prihodnjem letu pa bo še slabše. Pametno bi bilo, da se kmetje pri naročanju potrebščin vedno bolj oprimejo svojega združništva.

d Hlapčevstvo. V srednjih šolah po Slovenskem se je pred kratkim moral prebrati menda na povelje ministrstva odlok, kako so se slovenski abiturienti (osmošolci z maturo), ki so napravili lansko leto izlet v Srbijo, grdo obnašali. V resnici pa so le glasno protestirali, ker je neki klečepalazi slovenski profesor v svojem govoru grdil slovenstvo. In sedaj ministrstvo — samo da ponižuje Slovence — pošilja odloke z lažmi v Slovenijo in to morajo slovenski profesorji čitati slovenskim dijakom. Fuj, klečepalstvo! Kje je profesorsko društvo, da bi se uprlo takemu sramotnjaku? — Ali pa g. Pribičević ne ve, kako so se pred dvema letoma, ko so prišli srbski abiturienti v Slovenijo, balkansko obnašali. Pa je bilo vse dobro in na srbskih gimnazijah se ni bral noben odlok.

d Sodniki zapuščajo državne službe in sicer najboljše, ki so za svoje zmožnosti drugod boljše plačani kot v državni službi. Ostal bo samo še slabši material demokratskega mišljenja.

d Vžigalice so se tudi podražile. Tako vlada pobija draginjo.

d Naše ceste. Več od leta 1914 se niso po večini krajev Slovenije izdatno popravile državne in okrajne ceste. Zadnje dva in pol meseca trajajoče deževje je pa zadalo cestam smrtni udarec. Kmalu ne bo v Sloveniji nobene poštene ceste več. Zato je sedaj prva in najsvetejša naloga vseh cestnih odborov, da to vprašanje pretresajo z vso resnobo. Marsikateri cestni odbor se boji naložiti nekaj več naklade, ne pomisli pa, da s tem škoduje le davkoplačevalcem. Ceste bo treba vendar enkrat urediti — in čimbolj bodo zanemarjene, — s tem večjimi stroški se bodo popravile. Zato je treba letošnjo jesen in prihodnjo pomlad povsod temeljitih remedur. Seveda bi morala država prihiteti na pomoč z večjimi svotami. Toda — mi ki poznamo našo vlado in še bolj pa mesarskega mojstra g. ministra Puclja, ne pričakujemo Bog zna koliko od strani vlade. Dobro sicer vemo, da vlada izdaja ogromne svote za ceste v Srbiji, milijone za Vranglovce, milijone za brezverske Sokole, milijone za oficirske avtomobile — a nima pa »flicka« za to, kar bi bilo v korist našemu kmetu, našemu narodu. G. minister Puclj je pač lahko ponosen na svoje delo. A kljub temu naj cenitni odbori vsi brez izjeme vlagajo dobro podprte prošnje za podporo na vlado. Če ne drugega, bomo imeli vsaj v rokah jasne dokaze o mačehinski skrbi policaj-demokratične vlade. Vsaj toliko — kot so državne in deželne ceste za skupnost — so važna občinska pota za posamezne občine. Kakor čujemo, so tudi ta pota malone po vseh občinih pod vso kritiko. Tega pa ni kriva vlada, ampak občinski odbori. »Kakršen pičič, tak glas«, pravi pregovor; mi pa pravimo kakršen župan, taka občinska pota. Sveta dolžnost župana je, da se vsako leto vsa občinska pota temeljito poravjajo. Morebitna zamera pri posameznemu, vendar

ne more biti za resnega moža merodajna. Koliko trpe ljudje in živina — koliko nesreč — koliko vozov se polomi — in kako drago je popravilo — in to samo vsled skrajno zanikarnih občinskih potov. Kdo je kriv tega zla — trpljenja in brezpotrebni stroškov? Ali ne zanikeren župan? Zato tudi občine na delo za izboljšanje in temeljito popravilo občinskih in vaških potov. Zavedajmo se, da so dobra prometna sredstva prvi pogoj koristonosnega kmetijstva. Kaj pomaga — če imaš še toliko raznih pridelkov, ako pa ne moreš teh spraviti na trg in če jih spraviš, je v zvezi z nečloveškim trudom in ogromnimi stroški. Še naše ceste polagoma uničimo — potem pa lahko rečemo: Adijo Slovenija, mi smo na Balkanu.

d Prva ženska sodnica je nastavljena pri sodišču v Zagrebu.

d Nova maša pri Novi Štifti. — V nedeljo, dne 12. nov. 1922, je bil v Ljubljani v mašnika posvečen misjonar g. Fr. Šega (iz misijske družbe sv. V. P.). Novomašnik je bil rojen 1. 1898 v Ravnem dolu na Dolenjskem. Novo mašo bo pel v nedeljo, 19. nov. 1922, v domači znani podružnici pri Novi Štifti (župnija Sodražica).

d Denar za šole. Pred kratkim je višji šolski svet v Ljubljani odpovedal izdatke za neobvezne predmete na srednjih šolah, za zasilne in ekskurendne šole i. dr., češ da ni kritja. Sedaj pa pogledimo, za kaj je kritja dovolj in kako je potrebno. 1. Preje je bil en nadzornik za dva okraja in pisarni sam, sedaj ima vsak okraj svojega nadzornika in za pomoč v pisarni po dva ali še več učiteljev(ice), torej kar je prej delal eden, za to delo je treba sedaj plačevati šest oseb. Zgodilo se je celo, da so pridelili nadzornikovi pisarni učiteljico, a mesto je bilo že zasedeno in je bila nekaj časa učiteljica torej brez dela. Kdo je tako modro ukrenil, ali Gangl ali kdo drugi, ni znano. 2. Sedaj je posebej nadzornik za šolske vrtove, telovadbo, za meščanske šole... Morda dobimo pod sedanjim režimom še nadzornike za pisanje, za branje, za francoščino, za laščino, za albanščino, za kitajščino... Vsak bo imel v pisarni 5 do 10 oseb. To bo še prijetnih služb v mestih! Živel »koritotvorno« delovanje Gabrček—Gangl—Jelenčev! — 3. Večkrat se je že povdarjalo, da v oddaljenih goratih krajih za več kot sto otrok ni dobili učitelja, v mestih in lepih krajih ob železnicah bi pa kmalu prišel na 10 do 20 otrok že eden in je vse zasedeno. Ali je to kolegalno? 4. Iz Julijske Benečije je bil sprejet vsak, kdor je prišel v Ljubljano, dasi tam sami slovenskih učiteljev krvavo potrebujejo. Kdor je v Ljubljani pri višjem šolskem svetu to določal, ni delal v narodnem duhu. Tudi take so sprejeli iz Jul. Benečije, ki majo že 40 službenih let in bi jim Italija morala plačevati pokojnino, a so se zatekli k nam, češ tu je višja plača in pokojnina. Tudi za take se dobi denar! 5. Nastavili so sedaj na raznih krajih učitelje za ženska ročna dela, za hrvaščino posebej, dasi imajo nekateri razredni učitelji(ice) samo po 16 do 18 ur na teden. Kmet pa se mora v velikem delu toliko ur na dan potiti! Tudi uradniki, profesorji imajo več ur na teden. Resnici

na ljubo bodi povedano, da pošteno, vseučiteljsko samo obsoja tako zapravljavanje in krivično postopanje Jelenčeve klike: nekaterim veliko dela vgoratih krajih, drugim malo ur na teden v prijetnem kraju, kjer bi se število učiteljstva lahko zmanjšalo vsaj za 20 odstotkov. Torej za vse neobvezne predmete, za zasilne šole itd. bo imel višji šolski svet dosti denarja, če bo postopal bolj v korist šolstvu, kot skrbel za posamezne osebe, da dobe dobro in prijetno službo!

d Umrl je 7. t. m. g. Franc Ksaver. Steržaj, župnik na Koprivniku v Bohinju, star 44 let. Ker je bil z »Domoljubom« vedno v najtesnejši zvezi — pisal je vanj povesti, oziroma jih slovenil iz tujih jezikov in tudi sicer pridno vanj dopisoval — zato se spodobilo, da se ga na tem mestu posebej spominjamo. Rajniki gospod je bil rojen 9. dec. 1878 na Rakeku; gimnazijske študije je dokončal v Ljubljani, leta 1899 je vstopil v bogoslovje in 18. jun. 1903 je bil posvečen v mašnika. Najpreje je služboval kot kaplan v St. Janžu na Dolenjskem, nato v Škofji Loki in Srednji vasi v Bohinju, od koder se je leta 1908 preselil na Koprivnik, kjer je služboval celih 14 let. V hudih bohinjskih zimah si je nakopal trdovraten revmatizem, ki ga je končno tudi spravil v tako rani grob. Hudo se je prehladil koncem septembra na nekem obhajilu, ko ga je vsega premočil dež. Na vse svete, dasi že ves onemogel, je imel še vse opravilo, popoldne je imel še govor sede na stolu, tudi na vernih duš dan je še z veliko težavo imel opravilo za mrtve. Nato so ga moči popolnoma zapustile. Pogreb je imel nad vse veličasten. Prihitelo ga je spremilo na zadnji poti 17 duhovnih tovarišev, med njimi več sošolcev. Pogrebne obrede je opravil g. svetnik Janez Oblak, ki je imel tudi cerkveni govor rajnkemu v slovo. Pogreba so se udeležile nepregledne množice ljudstva iz celega Bohinja, pred vsem domači farani in iz zgornje doline, vse bohinjske požarne brambe, Marijine družbe in izobraževalna društva z zastavami ter zastopniki raznih uradov in korporacij z Bohinjske Bistrice. V slovo sta mu zapela dva močna zbora več lepih žalostink. Domači župljani so vse dopoldne do pogreba molili v cerkvi glasno sv. rožni venec za rajnega gospoda, ki so ga tako ljubili. Ljubiti ga je pa moral tudi vsak, kdor ga je bližje poznal vsled njegovega plemenitega, odkritega značaja in isredno dobrega srca. Njegova gostoljubnost ni poznala meje. Med vojno je rajniki mnogo trpel, dostikrat stradal, a gostu, ki je prišel k njemu, tega ni pokazal. Bil je nad vse skrben dušni pastir, ki je vestno vršil svojo službo. Posebno na srečo mu je bila lepota hiše božje, za katero je vse žrtvoval. S kakšno ljubeznijo je gojil cvetlice v prvi vrsti za oltar! Povsod je posebno skrbel za lepo cerkveno petje. Bil je zelo dober govornik in nadarjen pisatelj. Posebno rad je opisoval lepoto narave, ki jo je tako ljubil in poznal. Neutrudno in požrtvovalno je delal v cerkvenih in izobraževalnih organizacijah. Pisal in priredil je več iger za naše odre. Dasi je bil na Bohinj navezan z vsem srcem, vendar si je zadnja leta

želel drugega mesta, posebno ker ga je revmatizem vedno hu še mučil, a mu ni bilo usojeno. Počivaj mirno sreči veličastnih bohinskih gora, ki si jih tako zelo ljubil, tvoja duša pa naj uživa večno, neminljivo lepoto božjo! Priporočamo rajnega gospoda župnika vsem, ki so ga poznali, v pobožno molitev in blag spomin!

d Umrli je v Trebelnem pri Mokronogu g. Josip Zore, oče vseučiliškega profesorja g. dr. Jan. Zoreta. Pokojnemu večni pokoj, g. profesorju pa naše iskreno sožalje.

d Škocijan pri Mokronogu. Slov. katol. izobraževalno društvo vabi na prireditev, ki bodo v nedeljo, 19. t. m. popoldne ob 8. uri. Nastopi mešani pevski zbor, društvena godba, ob koncu pa igra za smeh: »Trije tički.

d Povodnji. Povodom zadnjih nalivov so vse vode, ki imajo plitko strugo, prestopile bregove in poplavile sosedno ozemlje. Velik del Ljubljanskega barja se je bil izpremenil v jezero. V Celju in okolici takih poplav že dolgo ne pomnijo ter je škoda, ki jo trpi kmetijstvo, ogromna. Voglajna je prinesla živo kravo, ki so jo ljudje rešili. V Zagrebu je Sava zalila vse ozemlje med Podsusedom in Sveto Nedeljo; voda v strugi je stala 6. t. m. 3.30 m visoko.

d »Vrteec in »Angelček«. Izšla je številka 11/12. Toplo priporočamo lepa mladinska lista staršem, vzgojiteljem in izobraževalnim društvom. Dobi se še ves letnik 1922, in sicer »Vrteec za 6 Din, »Angelček za 3 Din (brez poštnine). Za leto 1923 bo stal »Vrteec 7 Din, »Angelček 3 Din. Naroča se pri upravi »Vrteec v Ljubljani, Sv. Petra cesta 80. Istotam se dobi še nevezan »Angelček l. 1918, 1919 in 1921 po 3 Din. Cena vezanim izvodom se spreminja. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ima večino letnikov od 1906—1921; v nekaj tednih se bo dobil tudi vezan letnik 1922.

d Na znanje! Izšla je: Spolnuj z a p o v e d i! Druga knjiga. Po raznih virih pisal Franc Bernik, župnik v Domžalah. Na 471 straneh (29 in pol polah) ravno tako finega papirja, kot pri prvi knjigi, obsega ta knjiga razlaganje zapovedi božjih druge plošče (IV.—X.) in cerkvenih zapovedi. Stane izvod 22 dinarjev, seveda le pri samozaložniku (Franc Bernik, župnik v Domžalah), ker so s to vsoto kriti izključno samo tiskarniški stroški. Poština posebej. Dobl se še tudi prva knjiga, ki stane (brez poštnine) 15 Din.

d Bernhard Kellermann, Tunnel. Roman. poslovenil Narte Velikonja. Ljubljana 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 28 Din, vez. 38 Din. — Ko je pred leti izšel Kellermannov »Tunnel«, je vzdignil povsod veliko prahu. Ljudje so ga brali vse vprek in občudovali pisateljevo fantazijo. In prav je, da nam je Narte Velikonja preskrbel prav lep prevod. »Tunnel« je v obliki povesti spisana tehnična knjiga o gradnji podmorskega tunela. Vse kar je pridejanega romanu, stopa v ozadje napram tej vodilni misli. Človeška roka in stroj, to je, kar da bodočnosti svoje obilježje. Napredek tehnike, ki ne pozna nikakih težkoč več, je tako velikansk, da ga mora občudovati delavec, ki mu služi s svojimi žulji, in kapital, ki mu daje materialne brane.

Lepa knjižica je »Sestra Benigna Konsolata Ferrero, tajnica presv. Srca Jezusovega.« Kratak opis njenega življenja 1885—1916. Založil samostan trapistov v Rajhenburgu ob Savi. Obsega 144 strani in stane s poštnino 12 Din in 40 p. Je zelo lepa po obliki in vsebini za versko in нравno življenje našega ljudstva nudi mnogo praktične pobude. Marsikatera slovenska družina bo z večjim veseljem gledala v svet in v bodočnost, če se seznanji z vsebino te knjižice, pa se ravna po navodilih in vzgledih te silno simpatične izvoljenke božje iz sedanje dobe. Kjer zavladala duh, ki veje iz te knjižice, bo hitro novo življenje junaških del za Boga in domovino! Sestra Benigna naj postane domača dobra znanka v vsaki slovenski hiši! Kupi se pri oo. trapistih v Rajhenburgu.

d Pogreša se Jernej Novak s Krži, h. št. 20, župnija Komenda, ki je lil l. 1916 ujetnik v Volčanskem (gubernija Harkov) na Ruskem, a odšel je iz Trsta l. 1914 kol e. kr. brambovec 14. bataljona. Sporočilo se prosi na županstvo Krži, pošta Komenda.

Najboljša in na sigurne ša prilika za šteden el Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškanško cerkvijo)
obrestu'e hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 9 i e mela nad 10 milijonov kron hranilnih v og in nad 1.000.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovo linjejo na osebni kredit (prouč menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Sirom domovine.

ZABNICA.

Izobraževalno društvo v Zebnici priredi v nedeljo, 19. t. m. ob 3. uri popoldne na svojem levo obnovljenem odru zanimivo narodno igr. »Grudac. K obilni udeležbi ste povabljeni domačini in okoličani.

CERKLJE OB KRKI.

8. oktober je bil zgodovinski dan za naše dolino. Ta dan je bil blagoslovljen novi most čez Krko. Da je zgodovinski dan, je kazalo tudi zunanje lice. Vas je bila v zastavah, most ves v zeleni uin istotak v zastavah. Po sv. maši se je zbralo na mostu nad 6000 ljudstva. Blagoslovitev so je pričela s otvorilnim govorom načelnika odbora za zgradbo mostu pos. Janez Grame iz Cerklj. V svojem govoru se je spominjal težav, toda te so posabljene pri pogledu na veličastno stavbo. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali v prvi vrsti poslanec Sušniku in vladnemu svetniku Pavlu Svetcu. Nato je izvršil obred g. župnik iz Sv. Krži. Med obredom je zapel moški društveni zbor psalm »Hvalite Gospoda.« Po blagoslovitvi je nastopil kot glavni govornik g. župnik Zust. V zares lepem govoru je očital ves potek gradnje mostu. Kazal je na težkote, na malodušnost in večkrat tudi na intrige nekaterih krogov in ljudi. Toda most sedaj stoji, sicer ne prvi v naši fari, ker so prvega postavili Rimljani, ko so še vladali na naši ravnini v mestu Novodunuu. Prvi most gotovo ni redil toliko veselja kakor drugi. Sedaj bo konec težav s prevažanjem in še potnici bodo uživali delo sedanjega rodu. Za g. župnikom je povzel besedo naš neumeri poslanec g. Sušnik. Da je priljubljen, je kazal živahen pozdrav od strani ljudstva. Ljudmej e povedal veselo novice, da je dovoljena precejšnja podpora od strani vlade. V svojem daljšem govoru je omenil, da je mogoče izvršiti tako velike dele kakor je ta most le na nabeh, katere sastopa SLS — s nesebičnostjo, požrtvovalnostjo in ljubeznijo. S tem duhom je bil prošinj en cel

odbor posebno pa načelnik Grame in g. kaplan Tomazin, ki je bil duša celega podjetja. Le v slogi je moč in le sloga krepi. Ob blagoslovitvi so bile tudi deklamacije. Med posamesnimi točkami je nastopil pod vodstvom svojega vodje g. Jakliča pevski sbor, ki je prav mojstrsko proizvajal razne pesmi in godba požarne brambe iz Krškega. Popoldne je bila ljudska veselica. Želimo, da bi bil most spomenik skupnega nastopa vseh pametnih ljudi brez razlike mišljenja za korist ljudstva. Most bo pa tudi spomenik, ki bo pel slavo občini Krizevski, ki mu je šla na roko ter omogočila izdatno podporo. bo pa tudi spomenik, ki bo pričal, da so bili v letu 1922, ke so gradili most na županstvu v Cerkljah nezavedni, malodušni ljudje, ki so se dali dvem samostojnim gostilničarjem preplašiti s županom vred, da so odtegnili svoje pomoč odboru za zgradbo mostu in s tem pokazali, da jim ni mar ljudski blagor, blagor onih ljudi, ki so ga volili.

ŠKOCIJAN PRI DOBU.

V Škocijani je 9. t. m. umrla Ivana Gročelj vulgo tamaškova Johana stara 80 let. Ostala je v samskem stanu. Veliko je delala pa tudi veliko molila. Zelo je tudi ljubila domačo cerkvico sv. Kancijana, ter ji tokom časa precej darovala. Imela je lepo kmetijo. Pred par leti pa je izročila svojemu nečaku. Naj ji sveti večna luč!

IZ ST. VIDA PRI STICNI.

Pretekli teden smo pokopali dobro ženo Franciško Kavčok iz Doba. Polna cerkev pogrebcev je pričala, da je imela dosti prijateljev in prijateljcev. Za mnogobrojna dobra dela živja gotova pri Bogu plačilo. Naj v miru počiva! — Leto gre h koncu. Naš kmetijski list »Domoljub« je nam za letnih 40 kron prinašal teden za tednom vsakovrstne novice in poučne člank. Vnemal nas je za dobro stvar in se tudi vedno pošteno potegoval za kmetске koristi. Le preberimo še enkrat zadnji »Domoljub«, v katerem neko, ki ga tare dohodninski davek, razlaga vso kmetško bodo in krivico, ki se godi nam kmetom v našem sodnem okraju. Ali bi bilo to mogoče, povedati, če ne bi imeli svojega časopisa! Nikakor ne! »Domoljub« bo tudi za naprej vedno naš prijatelj, zato še danes sklenimo, da ga bo imela v prihodnjem letu prav vsaka hiša. Kmetije, podpirajmo in radi beremo naš list »Domoljub«.

LESKOVEC PRI KRŠKEM.

Slabe čase imamo kot povsod, vinski pridelek, ki je naš glavni dohodek, so pa nekateri brezvestnosti po Estih očrnilli kakor da ni za nič, kar pa ni res. Vinski trgovi naj tega ne pesušajo, ampak naj pridejo pokušat, bodo se prepričali, da letošnji pridelek ni dosti slabši kot lanski, posebno kateri so še v lepem trglu. Drugače se tudi pridno gibljemo v društvenem oziru, samo potrebnih presterov nam manjka. Imamo Orlo, Orlice in naraščaj, ki s veseljem delajo. Samo več jih je treba, zato pa pošteni fantje vkup, vam ne bo žal. Bolj vam bo žal, če boste zahajali v gostilno, kjer se največ pebojevi rodi. Nič se bati nasprotnikov, to ni fantevsko. Očeje, pošiljajte sinove v katol. društva, vi pa v Kmetiske zveze, da tako pokažemo svetu, da smo tudi mi nekaj, na kar morajo računati naši nasprotniki.

BRDO.

Naše društvo je uprizerilo dao 27. oktobra igre »Domenc«. Prvo v novem domu. Igralci so svojo nalogo prav dobro izvršili, kar se mora toliko bolj upoštevati, ker so sami kmetijski fantje in dekleta in so se sami izobrazili. Le kmalu nas zopet razveselite s kako novo prireditvijo. Sedaj šele vidimo, kako potreben je bil novi društveni dom, kjer bo imela mladina dosti poduka in pečeno zabave. In tudi mi stari se jim hoto radi pridružili. Bog živi.

NOVO MESTO.

Ob lepi udeležbi obrtnikov vseh strok se je vršil v nedeljo 5. t. m. v Rokodelskem domu ustanovni občni zbor okrajne Obrtne zveze za novomeški sodni okraj. Tajnik SLS v Novem mestu je obrazložil nakratko pomen in namen nove stanovske organizacije, ki vzgaja v svojih članih obrtniške zavesti in jim daje direktive v dosegu svojih pravic. Omeniti morame veliko in hvalevredno sodelovanje med obrtniki za Obrtne zveze, kar nam daje poročilo, da ima ta nova, na krščanskem temelju sloneča organizacija lepo bodočnost. — V odbor

so bili enoglasno izvoljeni gg.: Miha Podbevšek, načelnik, Franc Petrič, podnačelnik, Franc Pelko, tajnik, Fr. Planinšek, blagajnik, Alojz Vovk, Leopold Cigler, preglednik. Vsi tisti pa, ki še niste člani naše organizacije, ne pomisljajte, ampak vstopite v naš krog; tukaj je mesto za naše obrtnike, ne pa pod patronažo samostojnežev stoječe obrtno društvo, ki dela samo prazne obljube, kakor je pač to že princip samostojne stranke.

ZGORNJA SENICA PRI MEDVODAH

Na dan Vseh svetnikov, ko so se ljudje vračali od popoldanske službe božje, je nenadoma začel goreti Anžonov kozolec. Škoda se čeni na 50 tisoč kron. Zavarovan ni bil. Zažgali so otroci, ki so poleg kozolea živino pasli. Ker je bil močan veter v smeri proti vasi, je bila cela vas v nevarnosti, pa k sreči so takoj prihitali ljudje na pomoč, ko so se vračali od popoldanskega cerkvenega opravila in so ogenj omejili. Takoj je prihitala požarna bramba iz Sore, katera je neumorno delovala, dokler ni bil ogenj popolnoma udušen.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.

Spisal † Peter Bohinjec.

(Dalje.)

»Pa se kaj oglasite nazaj grede, gospod Nacel« zine spet krčmar.

»Bi se, ko bi — bi se, ko bi —«

»Mačka zajca storila, kaj neda«

»Pa zadušila,« odvrne kaplan, ko je že meril svojo pol dalje.

Krčmar se je poluhnjeno smejal za odhajajočim peščem:

»Ha, zadušila, zadavila, pa vodiška mačka tega ne bo storila. Zato bodo že drugi skrbeli.«

Duhovniki so se v tem že našli v veži brniškega župnišča. Meli so si roke pred mrazom in komaj čakali, da se približajo topli peči.

Postrežnica Mica je pogrnila mizo v obednici in jo obložila.

»Hudo je zdaj po naših krajih,« izpregovori domači gospod, »odkar so rokomavhi dobili tako moč. Kmetje se jih boje in jim dovolijo vse. Nihče se jim ne upa ustaviti. Gosposka pa drži roke križem in se ne požene za varnost občanov.«

»Naš gospod župnik Arko je zelo zavzel za to, da bi se kaj ukrenilo zoper rokovnjače. Ali preboječ je in sam si ne upa,« doda vodiški kaplan.

»Škoda, da sva odšla iz Cerklj kaplana Zarnik in Dolenc. To sva bila neustrašena in spretna gospoda. Novih dveh še ne poznam. Tudi župnik je nov. V Cerkljah torej za enkrat ni nič,« pravi beneficijal.

»Kaj pa lahovški gospod Kuhar?« poprašna komendski kaplan.

»Ta je že 65 let star in upokojen,« odvrne beneficijal.

»Pa bi se ti zavzel, gospod Malevžl,« izpodbujja vodiški kaplan.

»Jaz sem pa rokovnjačem na zobeh. Pri mojem krčmarju Kendi so stalni gostje in on sam ni nič boljši. Zagotovim vama seveda svojo pomoč. Menim pa, da si ti, Kajetan, kakor nalašč za to, da bi dvignil prvi zastavo zoper te plašarje. Ti si bil vojak, celo dragonec, si mlad, čvrst, zmogen, navdušen

za vse dobro, in farani so se le že oklenili, dasi si prišel šele pred nekaj meseci semkaj. Tvoj župnik je sicer odločen in zastaven mož, a ni priljubljen pri faranih, vaš beneficijal Avgušlin je bolj za bolnike, oba pa sta pripravljena, da le podpirata čez drn in slrn. Vaš zdravnik Zupan je srčna kroparska kri in župan Vampek je mož brez slrahu. Zato pa vzemi li najprvo vajeti v roke. Može pojdejo za labo, kamor boš hotel,« navdušuje domači gospod.

Premalo sem še poznan po okolici,« se pomišlja komendski kaplan.

»Tem bolje za te, prijatelj! Saj ti pojdemo vsi na roko,« zavrne beneficijal.

»Jaz že,« pristavi vodiški. »Tako v nedeljo skličem ljudi in jim razložim, kako bi uničili to gadjo zalego,« se razvname vodiški.

»Treba bo napraviti spomenico na cesarja, da se mu z živo besedo popiše ta deželna nadloga,« pristavi Huber.

»Tisto bom napravil jaz,« odvrne hitro gospod Nace.

»Dobro, g. Nacel! Ti si mojster v slogu,« pritrudi domači gospod.

»Ako ti danes teden na prižnici udariš po rokovnjačih, bom tudi jaz,« pridene kaplan Huber.

»Tu je moja roka,« odvrne Valenčič in mu pomoli desnico.

»In tu je moja,« se razvname komendski kaplan. »Nastikaj bom tako živo žalostno stanje faranov in rokomavhe tako opisal, da se morajo kmetje predramiti. In če se, gremo nanje. Ti pa, gospod Malevžl skrbi za to, da nam sporočiš v pravem času, kdaj se plašarji zbero pri Zvirču.«

»Ne boj se, Kajetan! Zvirčev pastir je moj učenec in mi vse zaupa. Ta mi že pove, kdaj bo ugoden čas za napad.«

Čaše so zažvenketale, gospodje duhovniki so poslajali veselje in Kajetan Huber je zapel svojo pesem:

Otok bleški,
kinč nebeški...

Na večer odpelje g. beneficijal svoja dva gosla proti domu. Ze od daleč se je čul ropot njegovega vozička, da so Kendovi gosli prihajali na prag in Mali Gropa se je zaničljivo smejal, gledajoč za kaplanom z dvocevkjo:

»Tisli-le mladič nam puško kaže. Mu jo homo pa vzeli.«

II.

Mrzel veter je pihal od kopaslega Krvavca, ko potrka listo nedeljo večer kaplan Huber na večna vrata župnišča. Na njegov glas odrine postrežnica zapah in župnik Franc Dolicelj ga sprejme pričakovano. Z živahno kretnjo in srpim pogledom mu zaslavi vprašanje:

»No, gospod Kajetan, kaj ste danes ukrenili na Brniku?«

»Odločno smo sklenili, gospod župnik, da napovemo vojsko rokovnjačem, pa ne samo napovemo, ampak tudi izpeljemo.«

»Vi ste mož za to, g. Kajetan! Jaz vam slojim na strani v vseh zadevah. Najprvo pa vam povem, kako sem jaz sinoči plašarje ukanil. Saj ste najbrže že kaj čuli.«

»Beneficijalova Jerica mi je opoldne nekaj pravila, pa je le rekla, da niste hoteli iti previditi neke ženske na Mjako.«

»To je bilo tako: Jaz sem bil že v postelji, ko nekdo vrže peska na šipo moje sobe. Brž skočim k oknu in je odprem. Pod oknom pa me neznan človek milo prosi, naj grem hitro deval v sv. olje njegovo mater na Mlako. Meni se je takoj sumljivo zdelo, da bi bila kakšna ženska nenadoma zbolela in zahtevam, naj mi pripelje dve verodoslojni priči, da je res bolna. Ali neznanec ni izpolnil moje zahteve. Grdo je zaklet in izginil v noči. Danes dopoldne pa se res napolim na Mjako in se zglašim pri Urbanovčevih. Ali Urbanovka je bila povse zdrava in ni vedela ničesar o bolezni. Nazoj grede pa poizvem, da je bil neznanec skoro golovo Urbanovčev Janez in da me je čakalo na Gmajnici pet rokovnjačev, čes da bi me ubili.«

»Grozno! Celo sv. zakramentov se poslužijo v svoje hudobne, in kako hudobne namenel! Zdaj pa res ni več časa za odlašanje. Svetlo vojsko moramo napovedati tem hudodelcem. Čestilam vam, g. župnik, da ste jim srečno kašo izpihali ter se poslovim. Treba bo k večerji.«

»Sam sem z Vami, g. Kajetan, na življenje in smrt!« govori še župnik Dolicelj za odhajajočim kaplanom.

Ta pa se obrne proti kaplaniji, kjer odloži puško, ogrne drugo sukno in odkoraka v beneficijalovo hišo na večerjo.

Ob skromni večerji se pomenkujejo Glavarjev beneficijal Miha Avgušlin, zdravnik dr. Zupan in kaplan Kajetan Huber. Pogovor se je sukaj krog dogodkov tistega dne.

Po večerji pa potegne beneficijal iz miznice tarok-karte in poprašuje ob igri svojo sestro:

»Jerica, ali so bile take-le vrste karte, ki ti jih je polagala listja mavsarica Burkaša?«

»O ne, bile so manjše in manj jih je bilo. Na osem kupčkov jih naložila, nazadnje pa so bili le še štirje kupčki. Na mojem kupčku je bila na vrhu kvarta, ki je predslavljala veselje, na lvojem žalost, na gospoda doktorju kvarti je bil bolnik, na kvartli gospoda kaplana pa —«

»No, kaj je bilo, Jerica?« brž povpraša g. Kajetan.

»Ne upam povedati.«

»Le povej, Jerica, ne boj se. Jaz sem bil vojak in gledam tudi smrti mrzlo v obraz,« reče kaplan in vslane. ključoč: »Contra!«

»Uganili ste, g. Kajetan!« pristavi slrahoma postrežnica.

»Eh, to so prazne kvante, Jerica!« dodane beneficijal. »Kaj se spuščáš s tako babnico v pogovor, kakor je Burkaša.«

Tisti hip se začuje plaf zvona. Vsi skočijo po koncu, postrežnica zavpije: »Jezus, Marija! rokovnjačil!« Gospodje pa zbeže skozi vrata in teko po klanecu proti cerkvi.

Tam pred kaplanijo je bila že zbrana gruča ljudi, ki so se jezili nad stražo. »Jurjevec, kako da so vam ušli?« se krega postaren možiček v kožuhu, Mencal s Klanca.

»Da ga drži, če ga moreš,« odgovarja Jurjevec s Klanca, visok in čokal mož s puško na rami. »Mi smo prišli ravno tam dol od graščine, ko Buč zapazi, da se nekaj ziblje tam za cerkvenim zidom. Brž stopimo za cerkev, ko se zunaj zidu začuje piščal-ka. Iz kaplanije pa smukneta dva roko-

navha in preden smo mi pritekli, že ni bilo nikogar več. Zbežali so.«

»Gadja zalega, mene so čakali,« se oglasi gospod Kajetan in stopi v kaplanijo. Prižge luč in se spomni Burkaše in njene kvarie.

»Smrt — contra!« zakliče lovrišema, ki sta ga spremljala in se zasmije zaničljivo.

»Pazi, Kajetan, da le ne izlaknejo!« ga posvari beneficijal.

»Stražo bo treba pomnožiti. Skoda, da nisem bil doma. Dvema bi bil že prahu natrosil v hrbet. Sicer pa lahko noč, prijatelj! Načrt bo treba še dobro preudariti. Naročita Jurjevcu, naj bodo še na straži. Plašarji se utegnejo vrniti.«

Tovariša sta odšla, gospod Kajetan pa je čul še pozno v noč in premišljeval naklepe proti rokovnjačem, dokler ga ni zapanic položil na posteljo.

Zunaj je bilo mirno, doktor ni peletin zapel, le polajna govornica ponočne straže je šumela ob pihanju vetra.

(Dalje.)

VABILO

na občni zbor

Lesne zadruge v Velikih Laščah, r. z. z. o. z. v likvidaciji, ki se bo vršil 26. nov. t. l. ob 14. uri v prostorih Zadrúžnega doma v Velikih Laščah. DNEVNI RED: 1. Poročilo načelstva — likvidatorjev. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 4. Odobritev končnega računskega zaključka. 5. Sklepanje v izbrisu zadruge iz zadrúžnega registra.

VABILO

na izredni občni zbor

Kmetijskega društva v Sodražici, r. z. z. o. z. ki se vrši dne 26. novembra ob 4. uri popoldne v prostorih Kmetijskega društva v Sodražici. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Stučajnosti. NACELSTVO.

Ako ne bi bil ob 4. uri občni zbor sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom in na istem kraju.

Družinska Pratlka
ZA LETO 1923

je IZŠLA in se dobiva v vseh trgovinah po Sloveniji.

Cena izvodu 3 Din.

Na debelo se naroča pri založništvu v Ljubljani. — Razprodajalec popust!

»Janez, kam pa nosiš kožo v stroj, ko zakolješ kravo, junca, tele, prašiča itd.?« — »Kam drugam, kol v strojno Jakoba Planinška v Kandiji pri Novem mestu. Tam izdelujejo najfinišne usnje vseh vrst domačega izdelka. Ako hočeš tudi ti imeti fino usnje, nesi tja kožo v stroj in zadovoljen boš!« — Priporoča se: JAKOB PLANINŠEK in F. MURN, strojarja, Kandija.

Novovpeljana **K. PEČENKO** - trgovina - LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta štev. 13 (vogal Kolodvorske ulice štev. 2)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne : Poslužba solidna

Pozor! Peči brez drv!

Jako pripravne za družbene prostore, delavnice, stanovanja itd. Za kurjavo se rabi suho žaganje, čreslovina ali drugi suhi odpadki. Gorijo 6-8 ur brez dima. Da ne zamudite ugodne prilike, imeli za zimo toploto po ceni, nabavite in naročite tako peč pri FR. HOČEVAR, trgov., Kamnik, Sufna.

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalujem vse žaljivke zoper Franceta Žibert, posestnika na Suhi in se mu zahvaljujem, da je odstopil od ložbe. — Janez Sejovic, posestnik na Suhi pri Kranju.

Lepo, črno

istrsko in hrvatsko brinje

dobite po najnižji ceni pri MIHAELU OMAHNU v Višnjgori. 4836

Več hlapcev

sprejme graščina na Sp. Štajerskem proti dobri plači. — Ponudbe pod »Zanesljivost 4836« na upravništvo »Domoljuba«. 4836

Iščem deklico v starosti 13-15 let, ki ima veselje do šivanja. Vzajem siroto za svojo ali kot učenko po dogovoru. Naslov pri upravi pod »Modislika 4914«.

Zakaj? Zato, ker je velikansko množino sukna, platna, parhenta in hlačovine prejela iz inozemskih tovaran, ter predaja po čudovito nizkih cenah velotrgovina R. Sterneckl, Celje 305. Cenik s Usob slikami zastoj.

Kralj. Holandski Lloyd

Glavni zastop Jugoslovenska banka d. d. Zagreb za Jugoslavijo:

Edino konc. parobrodna družba za Južno Ameriko. Redni potniški in tovarni promet iz Amsterdamu in Cherbourga v Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos Aires.

Točna pojasnila daje poslovalnica:

Kralj. Holandskega Lloyd

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26. Telefon 5-83. Brzjavni: Realloyd.

Imaš ti solčne pege, zajedavce, nabore ogerce?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz očitljivi v zimi in vetru?

Uporebljaljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporebljaljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali tožiš na izpadanju las, prhuti in osivelosti?

Uporebljaljaj Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporebljaljaj Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu kmalu boš rekel tudi ti kakor vsi:

To je ono pravo!

Išči v vseh poslovalnicah samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost, tako stane s pakovanjem in poštino če denar naprej ali po povzetju.

- 2 velike porcelanaste lončke Elza-obrazno pomado 25 Din
- 2 Elza-pomado za rast las 25 Din
- 4 valjke kesa Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din

BAZILICNO: Lilijno mleko 3 Din; brkomas 3 Din najfinjši Hoga-puder Dr Klugorja v velikih originalnih škatljah 15 Din; najfinjši zobni prašek Hoga v patent-dozah 10 Din; puder za dame v vrečkah 2 Din; sobni prašek v škatljah 3 Din, v vrečkah po 3 Din; saček (dlačava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obras 12 pismov 12 Din; najfinjšje parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. Za različne predmete se pakovanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa še 5% doplatka. Naročilna pisma adresirati na: Lekarnar EUGEN V. FELLER, Stubica Donja. Elzatrž št. 16, Hrvatsko.

Močne trpezne bakrene kotle vseh vrst s širokimi kapami izdeluje edino

kotlarska zadruga

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 28. Čisti domači izdelki! Stalna zaloga! NIZKE CENE!

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila.

POZOR

POZOR

Naprodaj je po jako nizki ceni, še dobro ohran. 1 stružnica, 1 okrožna žaga, 1 parni kotel, zelo pripravno za malo mlazarstvo kje na deželi. Naslov pod: Poštno ležeče Kranj, štev. 1500.

LEPO, ČRNO, NOVO **BRINJE** oddaja najceneje Ivan JELACIN, Ljubljana

BERITE NAJPRVO

predno kupite ure, ilu-
strovani katalog tvrdke
H. SUTNER (ime in pre-
zime) št. 1. - Ta Vas obvaruje
škoda in jeze, katero po-
vzročajo slabe, bazarske
ure, in Vam kaže, kako
se zamore dobiti in zra-
ven ceno kupiti. Ta ka-
talog vam svetuje re-
mično dobre ure, speci-
jalne znamke „IKO“ iz
lastne tvornice v Švici,
kjer tudi druge dobre
žepne ure, zapestne ure,
svetilne in stenske ure, za-
pustnice, uhane, namizno orodje, kretna in bir-
manska deska in vsa druga znamenita in srebr-
nina. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr.
škarje, nože, britve, lases rezil in brivske stroje,
steklorez, dozo za tobak, svačice in smodke,
pažigče in denarnice kupite dobro in ceno pri-
trodki: H. SUTNER (ime in pre-
zime) št. 1.

Trgovina
MARIJA ROGLJ,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

vljudno naznanja, da ima v za-
logi ŠTOFE od 130 do 560 kron,
ter PORHENT, SIFON, KOTE-
NINO, modroflisk, dalje opremo
za neveste, spodnje in zgornje
OBLEKE iz domačega izdelka.

Cene nizke.

Cene nizke.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in si-
valnih strojev **F. Batjel**, Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejme se v polno po-
pravo za emajliranje z ognjem in poniklanje
DVOKOLESA, OTROŠKI VOZIČKI,
SIVALNI IN RAZNI STROJI.
»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

DVOKOLESA emajliramo in z ognjem
ponikljamo v lastnih de-
lavnica in shranimo preko zime. **F. BATJEL,**
»TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Kolesa
avtomobili, deli in oprema
pnevmatika
najceneje **na drobno**
J. Gorec, **na debelo**
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 14.
Lastna garaža in delavnice.

IVAN JAX IN SIN
GOSPOSVETSKA CESTA 2, LJUBLJANA
Sivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz
tovarne v Lincu. Usta-
novljena l. 1867. Do-
je ravno kar večje šte-
vo strojev za vsako obrt.
Vezenje pou u, e b, ez-
pračno. Pisalni stroji
AD. E. H. Con'ki zastoj
in franko. Kolesa iz
piv. h tovarn: Dürrkop, p,
Styria, Waferbad.

ANTON KUNSTEK
Ljubljana :: Kopitarjeva ulica 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar-
skih potrebščin
na drobno in debelo.

Posojilnica varno namizite svoj denar v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.
sedel poleg nunske cerkve,
l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“
Hranilne vloge se obrestujejo po
5 1/2 %
Brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 %**.
Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 %**.

SLOVENSKA BANKA

Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9 (naspr. frančiškanske cerkve)

Podružnice: Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer. Ekspozitura: Vrhnika.

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

Delniška glavnica: K 30.000.000

Rezervni zaklad: K 5.000.000

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih
poslov pod najkulantnejšimi pogoji.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta 38|I.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze)

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: D'akovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopće
Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienke ure
Budilke
Ženske ure
Uhanj
Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahtevajte ponudbe!

BLUZE, spodnja krila, predpasniki,
oprema za novorojenčke se
najceneje kupi pri:
A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
LJUBLJANA, Mestni trg štev. 19.

Ženske lase. Vse nabiralce las obvestim,
da kupujem na malo in ve-
liko zmešane in rezane lase ter plačam vedno po
najvišji dnevni ceni. Izdelujem gledališke vlasulje
moderne podlage. Lepe lasne kite od 130 K naprej.
Če želite, pošljite mali vzorec las in ceno. Angle-
ške in Solinger-BRITVE L.v. Barvilo za lase. Mila,
dišave, lasne mrežice. Bouleau-voda proti izpadanju
las. Točna postrežba. — I. dolenski lasna indu-
strija, I SVETEC, Novo mesto. 4397

Suhe gobe

kupi **FRAN POGACNIK** v Ljubljani, Dunajska
cesta štev. 36. 4777

Cene so padle

pri manufakturnem blagu za 40%. Pridite
in ogledajte si mojo novo zalogo po zadnjih
nižjih cenah. Porhat, hlače, vino, razne bele
tkanine za perilo in rjuhe, odeje vseh vrst,
sukno za povrhnjice, blago za moške in ženske
obleke, svilene rute, šerpe, kravate, moške in
ženske nogavice itd. Kupite ceno in dobro
pri **Malavaštku, Vrhnika**,
trgovina **POD LIPO** na »STARI VAGL«

PAKRAČKE KAPLJICE!

Zdravilo proti žlednim bolečinam.

To staroznano, iz rastlinskih sokov prirejeno
sredstvo deluje proti pomanjkanju teka, pospešuje
prebavo, uredi hitro zaprtje, odstrani zgago, že-
lodčne krče in glavobol.

Najbolje deluje pri vseh vrstah žlednega katara.

➤ Pošljemo najmanj 3 steklenice! ➤

➤ Cena 50 kron. ➤

Edina zaloga pri »ZLATEM ORLU«

Mr. J. Svoboda, prej P. Jurišič
PAKRAČ — SLAVONIJA.

Prvovrstna umetna gnojila

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec
Slovenija.

Jamstvo za vsebino.

Vse vrste v zalogi:

18% Thomasovo žlindro, 40—42% kalijevo
sol, 18—20% kostni superfosfat, 15% rud-
ninski superfosfat, 15—17% apneni dušik.

BRINJE

prvovrstno hrvaško in istrsko, se dobi pri **FRAN**
POGACNIKU, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36.

KMETOVALCI, POZORI!

➤ **PRAVO DOMAČE PLATNO** ➤

za rjuhe in perilo, lahni ročni izdelek, ima v
zalogi tkalnica »KROSNA« v Ljubljani,
Zrinskega cesta št. 6 (nasproti cerkve sv. Jo-
žefa). — Tu sprejemamo laneno prejo v tkanje.
— Za platno pošljemo vzorce na zahtevo. —
Cene zmernel, ligodna prilika za neveste!

Lanene tropine ročno prešene pro-
daja **AL. TRAMPIŠ**,
izdelovanje lan. olja, Golobrd 28, Medvode.

MIŠI-ORGANE

sienice-ščurki in vsa gola-
zen mora poginiti ako porablja
moja najboljša preizkuš. in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk. in hišnim mišim 28 K, za podgane
28 K, za ščurke, 30 K, za stenice 28 K, uničev. mo-
ljevi 10 in 20 K, proti mrčesu. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesu sadju
in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp:
M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Sad, ere, ci, vinogradniki, poljedelci, vrtnarji!

Zahtevajte brezplačni seznam in popis najzaneslji-
všjih sredstev

za pokončavanje mrčesa itd.

na sadnem drevju, škodljivcev po poljih in vrtovih,
nadalje peronospore in sabeljavosti pri žitu.

Ljubljanska komercialna družba
LJUBLJANA 2, Bleiweisova cesta št. 18.

Hlode, gojzdove, trame, deske
in drva ponudite **LESNI DRUŽBI ILIRIJA**,
Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8,
pred sodnijo. — Plačujete se najvišje dnevne cene.

Suhe gobe,
deteljno in korenjevo seme, proso, ži-
žel in druge deželne pridelke kupuje
po najvišji ceni
Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Učenca poštenih staršev, zdravega in krep-
kega, starega 15 let, sprejme lakoj
pod ugodnimi pogoji **JAKOB KLEMENC**, kovač
za sekire in dr. orodje, Smarča 21, p. Kamnik.

BRATA SEVER POHIŠTVO IN TAPETNIŠKA DELAVNICA

Ljubljana (Kolizej), Gosposvetska c. 13
priporočata spalne in jedilne sobe, pisarniške
oprave, klubske garniture, modroce, kuhinjske
oprave, železne postelje, velike in otroške, vsake
vrste, po nizki dnevni ceni. 3692

➤ **NA VELIKO IN MALO!** ➤
Pri-
poročamo **najboljše šivalne stroje**
za ročniško in obrtno rabo, potrebšine za šivilje,
krojake in čevljarje. — Edino pri: **JOSIP**
PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.

150 kron na dan

lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s proda-
vanjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj
mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.

Josip Batič, Lirijska 75.

Cenjeno občinstvo se opozarja, da se nahaja splošno znana
manufakturna trgovina

LOGAR & KALAN V KRANJU

samo na Glavnem trgu štev. 117 in **ne več** nasproti apoteke in
trgovine gosp. Dolenca.

Priporoča se za nadaljni obisk in nakup ravno došlega ce-
nejšega barhenta, volnenega blaga za ženske in moške obleke itd.

Znižane cene!

Znižane cene!

Tvrška F. in I. Goričar, »pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

je znižala cene za 30-40 odstotkov

V zalogi ima vseh vrst blaga za moške in ženske obleke, zimske triko hlače in
srajce, otroške žabce, pletke, velike ogrinjalko, razno kotenino najboljših vrst. —
Dobijo se tudi izgotovljeni ženski plašči (manteljni), zgornja krila, bluže, otroške
obleke, vse najnovejših krojev, predpasniki, ter razno moško in žensko perilo,
kravate, nogavice itd.

Znižane cene!

Znižane cene!